

ETP Slovensko

VÝROČNÁ SPRÁVA 2015

OBSAH

Úvod 6

Obrazom 10

Naše poslanie 12

Naše pôsobenie 14

- **Povedali o nás** 16
- **Mapa pôsobenia ETP** 17
- **Integračné pôsobenie** 18

Práca s utečencami 20

- **Projekt Evakuačné tranzitné centrum** 20

Práca s obyvateľmi marginalizovaných rómskych komunít 24

- **Projekt Komunita na ceste k prosperite** 32
- **Projekt Budujeme nádej – Zlepšovanie života v rómskych getách** 38
- **Projekt Učme sa učiť sa** 42
- **Projekt Budujeme nádej – Z chatrče do 3E domu** 44
- **Projekt Mikropôžičkový program** 45
- **Projekt Music4ROM** 50

Spolupráca 48

- **Dobrá krajina – zbierka** 48
- **Ľudia ľuďom – zbierky** 48
- **U. S. Steel – Vianočný stánok** 49
- **Dramatic Adventure Theatre** 49

Komunitné centrá 50

Pôsobili celý rok v rámci ETP 56

Rankovce 56

Stará Ľubovňa-Podsadek 58

Veľká Ida 60

Prešli pod národný projekt Komunitné centrá 62

Košice-Šaca 62

Moldava nad Bodvou 63

Ostrovany 64

Sabinov 65

Rudňany 66

Spišské podhradie 67

Prerušená činnosť 68

Krompachy 68

Novinky 70

Webová stránka, logo, slogan 70

Andal o dživipen 2 71

Deň výskumu v Prahe 72

Film Komunita na ceste k prosperite 72

Mediálne ohlasy 73

Mapa sociálnych inovátorov Slovenska 73

Partneri a donori 74

Ľudia v ETP Slovensko 76

Finančná správa 80

Správa nezávislého audítora 84

VLADIMÍR IRA
predseda výkonnej rady

SLÁVKA MAČÁKOVÁ
výkonná riaditeľka

ETP Slovensko vyskúšalo desať, sto, ba možno i viac rôznych spôsobov, prístupov či modelov práce pri hľadaní odpovede na akútnu otázku našej prítomnosti: **Ako docieliť, aby sa čo najviac obyvateľov Slovenska cítilo „in" a naozaj mohli považovať Slovensko za svoj domov?** Aby sa mali šancu rozvíjať a žiť plnohodnotný, šťastný a kvalitný život.

Vieme, pred pätnástimi rokmi, keď sme sa začali venovať problematike, ktorá je dosiaľ predmetom nášho záujmu, sme si dali ťažkú úlohu. To nás nefrustruje, spolu s H. L. Menckenom si hovoríme, že na každý zložitý problém existuje odpoveď, ktorá objasní, čo je správne a čo nesprávne. A preto stále hľadáme... Máme úspechy, niekedy i neúspechy. Ani to nás neľaká, veď i múdry Edison svojich 10 tisíc neúspechov bral tak, že úspešne našiel 10 tisíc spôsobov, ktoré nebudú fungovať.

A tak, posilnení optimizmom velikánov i našimi vlastnými skúsenosťami, si hovoríme:

ČLOVEK STOJÍ
ZA AKÉKOĽVEK ÚSILIE
V JEHO PROSPECH.

Pripomíname a zdôrazňujeme: Každý človek za to stojí. I ten, ktorý sa možno na to ani sám necíti.

A tu je už naša prvá úloha: Vliať neistým dôveru vo vlastné schopnosti, prebudiť v nich túžbu realizovať ich a burcovať k aktivite, aby to naozaj dokázali. Ak sa to podarí jednému, nasleduje ho druhý, tretí... Vidíme to a tešíme sa z toho. Príkladov máme neúrekom – patria medzi ne stavebníci z Rankoviec, ktorí spočiatku nemali odvahu pustiť sa do „toho", naši sporitelia, mikro-pôžičkári, mentorovaní žiaci, aj študenti stredných

a vysokých škôl, deti v našej predškolskej príprave i motivovaní chlapci aj dievčatá v našich štyroch Feuersteinových kluboch a troch kluboch Krížom-krážom, a, samozrejme, aj ich rodičia, ktorí už plánujú „Miško bude lekár, Katka učiteľka"...

Krok po kroku nachádzame a našli sme niektoré odpovede a riešenia. Lenže... V procese ich lúskania vždy natrafíme na ďalšie problémy a otvára sa nám nové zadanie. Pustíme sa doň a hľa: Ďalšia neznáma. A tak dookola... Neprekvapuje nás to, robíme so živým mechanizmom, s ľuďmi, a nechápeme ich unifikovane, naopak, voči každému klientovi (aj voči každému úradníkovi) na našej ceste uplatňujeme **individuálny prístup**. Práve tento individuálny prístup a dôsledná práca v teréne nám odkrývajú obrovsky široké a neorané pole problémov. Prvý oráč, ktorým je často krát ETP, to má najťažšie. Nemôže postupovať inak, iba skúšať nové riešenia. Avšak to, čo je pre nás pilotným overovaním, testom alebo skúškou úspešnosti či aplikovateľnosti, mnoho razy naozaj prinieslo skutočné šťastie do ľudského života, a nie jedného. Keď to sledujeme, **radi by sme na mieste našich šťastlivcov videli aj iných ľudí, ktorí žijú v rovnakých podmienkach, ako tí „naši"**. A preto robíme všetko, čo je v našich silách, aby sa naše dobré a overené skúsenosti zaviedli do širokej celospoločenskej praxe – doma a ideálne v Európskej únii.

Hoci stále našimi ambíciami ostáva komplexné pôsobenie od kolísky po kariéru, v uplynulom roku sa zmenil náš záber. Kým donedávna rástlo ETP do šírky a vytvárali sme nové pôsobiská (od začiatku našej existencie sme vytvorili v spolupráci so samosprávami viac ako štyridsať komunitných centier), tentoraz sme zmenili filozofiu a **rastieme do HĺBky** – pôsobíme na menšom počte pracovísk, ale s o to väčšou intenzitou a širším rozsahom.

Problémov a úloh je však stále preveľa a na komplikovaný problém sa nedá hľadať odpoveď iba na projektovej báze. Projekt má svoj začiatok a koniec a presne stanovené indikátory. Nemôžeme na rok alebo tri roky vopred naplánovať, koľko budeme potrebovať ceruziek a plniacich pier, pretože len individuálna práca s každým jednotlivcom nám ukáže, či budeme potrebovať len ceruzky, možno perá, alebo tablety a do nich novú didaktickú hru, ktorá len prednedávnom uzrela svetlo sveta.

SNAŽÍME SA ZO VŠETKÝCH SÍL, ABY SME MOHLI NAŠICH MALÝCH KAMARÁTOV SPREVÁDZAŤ NA ICH NEĽAHKEJ CESTE Z BEZÚTEŠNEJ, BEZVÝCHODISKOVEJ, NEPERSPEKTÍVNEJ OSADY CEZ ŠTÚDIÁ NA ZÁKLADNEJ A STREDNEJ ŠKOLE AŽ DO PRÁCE S DOBROU BUDÚCNOSŤOU.

Vytvárame sociálne laboratórium, pretože dlhodobo riešime zložité, komplexné sociálne problémy, navrhujeme a advokujeme za uplatnenie overených riešení v praxi. Pri odôvodnení definície sociálneho laboratória sme si pomohli tromi charakteristikami podľa publikácie Zaida Hassana (The Social Labs Revolution: A New Approach to Solving our Most Complex Challenges):

Sociálne laboratóriá sú platformy pre riešenie zložitých sociálnych problémov, ktoré majú tri základné charakteristiky:

1. Sú sociálne. Sociálne laboratóriá spájajú rôznych účastníkov, aby spoločne tímovo spolupracovali. V ideálnom prípade spolupracujú s ľuďmi z rôznych sektorov, ako je verejná správa, občianska spoločnosť a podnikateľská sféra. Aktívna účasť rôznych zainteresovaných strán, na rozdiel od tímov odborníkov, predstavuje spoločenskú povahu sociálnych laboratórií.

2. Sú experimentálne. Sociálne laboratóriá nie sú organizácie s jednorazovými skúsenosťami. Vyvíjajú pokračujúce a nepretržité úsilie. Pracovný tím opakovane pristupuje k problému, hľadá jeho uspokojujúce vysvetlenie prostredníctvom prototypov a sľubné riešenia overuje. To odráža experimentálnu povahu sociálnych laboratórií a odlišuje ich od projektovo alebo programovo založených sociálnych intervencií.

3. Sú systémové. Idey a iniciatívy, vyvinuté v sociálnych laboratóriách – a zverejnené ako prototypy – ašpirujú na systémové riešenia. To znamená, že sociálne laboratóriá sa snažia prísť s takým riešením, ktoré ide nad rámec čiastkového problému alebo jeho symptómov. Usilujú sa riešiť príčinu problémov a prísť v prvom rade na to, prečo veci nefungujú.

O tom všetkom, na čo sme v roku 2015 prišli a ako sme to riešili, píšeme na nasledujúcich stranách.

OBRAZOM

NAŠE POSLANIE

Podpora regionálneho rozvoja, ochrana životného prostredia a pomoc v rozvoji sociálneho, ekonomického, vzdelávacieho a kultúrneho potenciálu jednotlivcov, organizácií a komunít s dôrazom na znevýhodnené regióny, spoločensky znevýhodnené skupiny a etnické menšiny.

Je pre nás povzbudzujúce, že naše zámery našli podporu aj v novej encyklike pápeža Fratiška „Laudato si', o starostlivosti o spoločný dom", ktorá vyšla v roku 2015. Okrem iného sa v nej píše: Neexistujú dve oddelené krízy, teda kríza životného prostredia a sociálna, ale jedna a komplexná sociálno-enviromentálna kríza. Smery riešenia vyžadujú integrálnu koncepciu potierania chudoby, obnovenia dôstojnosti vylúčených ľudí a zároveň starostlivosť o prírodu.

NAŠE PÔSOBENIE

Kľúčovým slovom nášho pôsobenia a zároveň cieľom nášho úsilia je **integrácia**. K čo najkvalitnejším výsledkom nás zaväzuje zlatá Cena pre občiansku spoločnosť za integráciu Rómov, ktorú sme za ňu získali v roku 2014. Aj v roku 2015 sme pracovali v duchu zásady **od kolísky po kariéru**, čo znamená, že klientom sa venujeme odmalička až dovtedy, kým nadobudnú predpoklady na slušné spoločenské uplatnenie sa.

Aplikovali sme pritom **komplexný** a súčasne **individuálny prístup** ku každému klientovi a **inovatívne postupy** – pôvodné, ktoré sme vytvorili, alebo prebraté, ktoré sa s úspechom uplatňujú v zahraničí, resp. vyvinuli sa na Slovensku, ale pozabudlo sa na ne. Od roku 2013 sme začali vo svojej práci používať **kontrolované experimenty,** aby sme úplne spoľahlivo, rigorózne potvrdili alebo vyvrátili naše predpoklady a mohli odovzdať overené výsledky našich aktivít zodpovedným na ministerstvách.

V oboch prípadoch sme pracovali podľa myšlienky vyjadrenej našim sloganom **Zväčšujeme možnosti – zmenšujeme rozdiely,** pretože sme presvedčení, že ak sa všetkým ľuďom otvoria všetky možnosti a každý dostane príležitosť rozvíjať sa, odstráni sa, resp. zmierni sa diskriminácia nehodná modernej spoločnosti, a každý, teda aj ten, kto sa narodil v segregovanej osade, dostane šancu dosiahnuť to, čo jeho rovesníci, ktorí mali v lotérii miesta narodenia viac šťastia.

V integračnom pôsobení nám aj v roku 2015 šlo o to, aby sme klientom poskytli čo najviac pomoci, poznatkov, skúseností či zážitkov, aby sa im otvárala priaznivá perspektíva v spoločnosti, v ktorej žijú, alebo budú žiť.

Pracovali sme i na tom, aby mali výsledky našej práce s obidvomi našimi cieľovými komunitami pozitívny dopad i na verejnosť. Vychádzali sme z myšlienky, že integrácia nie je iba vecou jednej strany, ale oboch – minority i majority.

SÚSTREĎOVALI SME SA NA DVE VEĽKÉ SKUPINY:
· OBYVATELIA SOCIÁLNE A ETNICKY ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT
· UTEČENCI POD OCHRANOU UNHCR

V práci s našimi klientmi sme uplatňovali prvky, ktoré sa osvedčili v rôznych prostrediach rozmanitej formy vylúčenia – v segregovaných rómskych komunitách i v práci s utečencami. Ako príklad možno uviesť inovatívne postupy vo vzdelávaní detí od troch rokov, ktoré sme uplatnili pri práci s deťmi z marginalizovaných rómskych komunít i s deťmi utečencov.

NAŠOU HLAVNOU PRIORITOU BOLO VZDELÁVANIE AKO SPOĽAHLIVÁ CESTA K INTEGRÁCII.

Projekty, intervencie a ich prvky sa prelínali, čím sme dosiahli efekt súčasne vo viacerých oblastiach.

Pri práci s obyvateľmi sociálne a etnicky znevýhodnených komunít i s utečencami pod ochranou UNHCR priority nášho pôsobenia vychádzali z potrieb klientov.

V prostredí marginalizovaných rómskych komunít sa vzdelávanie zameriavalo predovšetkým na vyrovnanie vzdelanostnej úrovne detí z tejto komunity s deťmi majority, resp. priblíženie sa jej (v záujme rovnakého prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu) a vzdelávanie rodičov.

V prostredí utečencov šlo o doplnenie znalostného deficitu z pohľadu západnej kultúry. Vzdelávanie bolo určené všetkým vekovým kategóriám.

Súčasťou nášho pôsobenia bolo aj **odovzdávanie overených skúseností verejnému sektoru a zasadzovanie sa o ich zaradenie do širokej spoločenskej praxe. Z tohto pohľadu bola decízna sféra našou treťou cieľovou skupinou.**

POVEDALI O NÁS

Daniela Lališová, Ľudia ľuďom, o seminári Áno, dá sa to:
Ešte žiadny seminár mi nedal toľko informácií, nadšenia, nádeje a energie, ako ten váš.

Marta Gašparová, staviteľka domu v Rankovciach:
Ďakujem za pomoc, ktorú nám poskytujete. Som vďačná za to, že budeme mať vďaka vám nové bývanie

Noelle Dominique Rodriguez, Dramatic Adventure Theatre o ETP:
Sú úžasní!! Robia toľko skvelej práce, hlavne pre deti. Myslím, že ak by mali viac finančných prostriedkov, mohli by dosiahnuť nové, ešte vyššie méty!!!

Faisal Jelani, tlmočník v ETC Humenné:
Šťastie pre mňa znamená vidieť šťastným iných, pomôcť im k tomu.

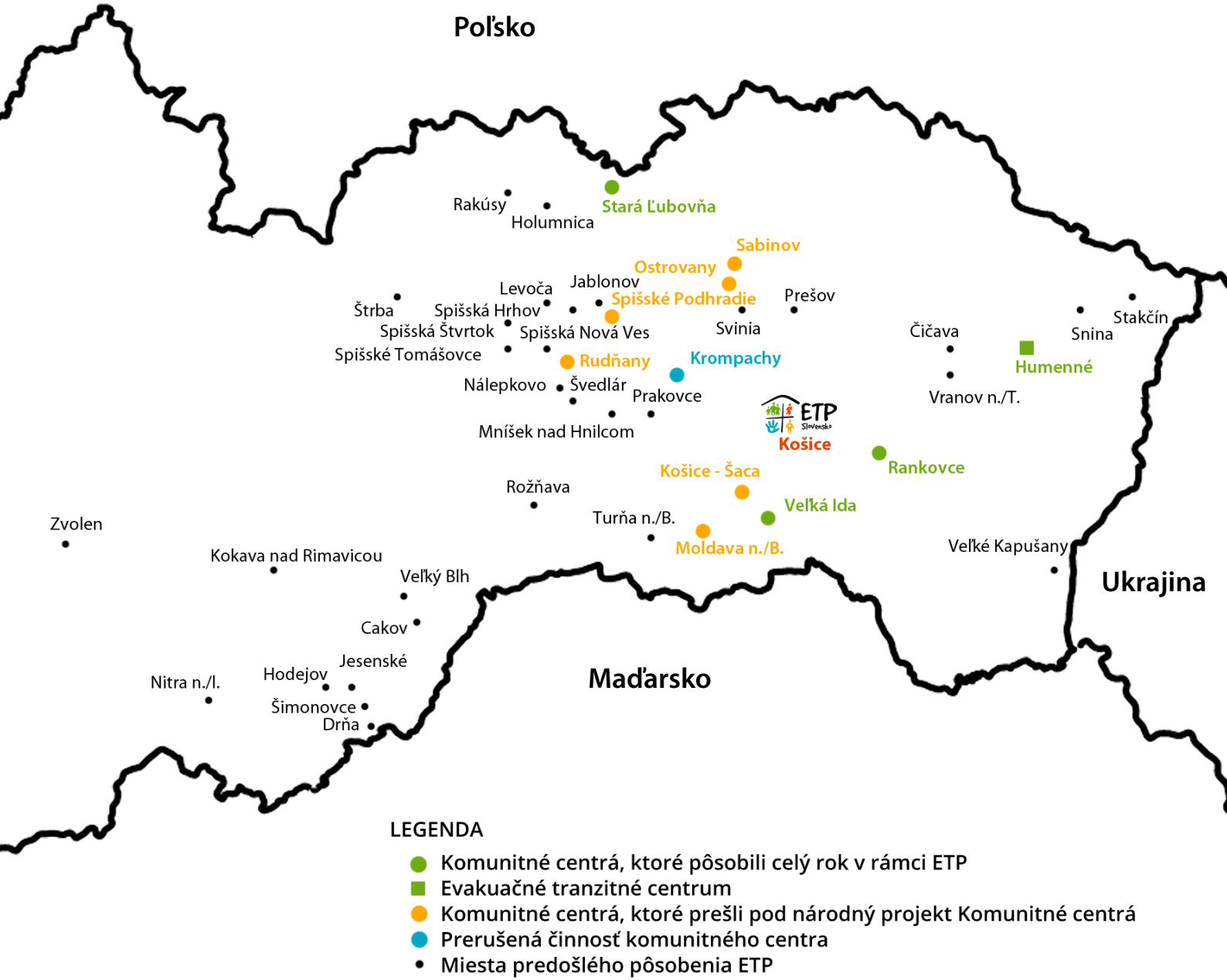
Lukáš Bužo, asistent komunitného centra Stará Lubovňa-Podsadek:
Všetko nové, čo sa v rómskych komunitách deje, sa rýchlo rozšíri, hlavne keď to súvisí s rómskou kultúrou.

Eva Váňová, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovej v Prahe:
Pre pedagóga je zvlášť dôležitá úcta k dieťaťu. Úcta je dôležitá pre vzťah s každou ľudskou bytosťou.

Milan Igor Hudák, klient a spolupracovník ETP krátko po ukončení činnosti ETP v meste:
Bude nám v Moldave ťažko bez ETP.

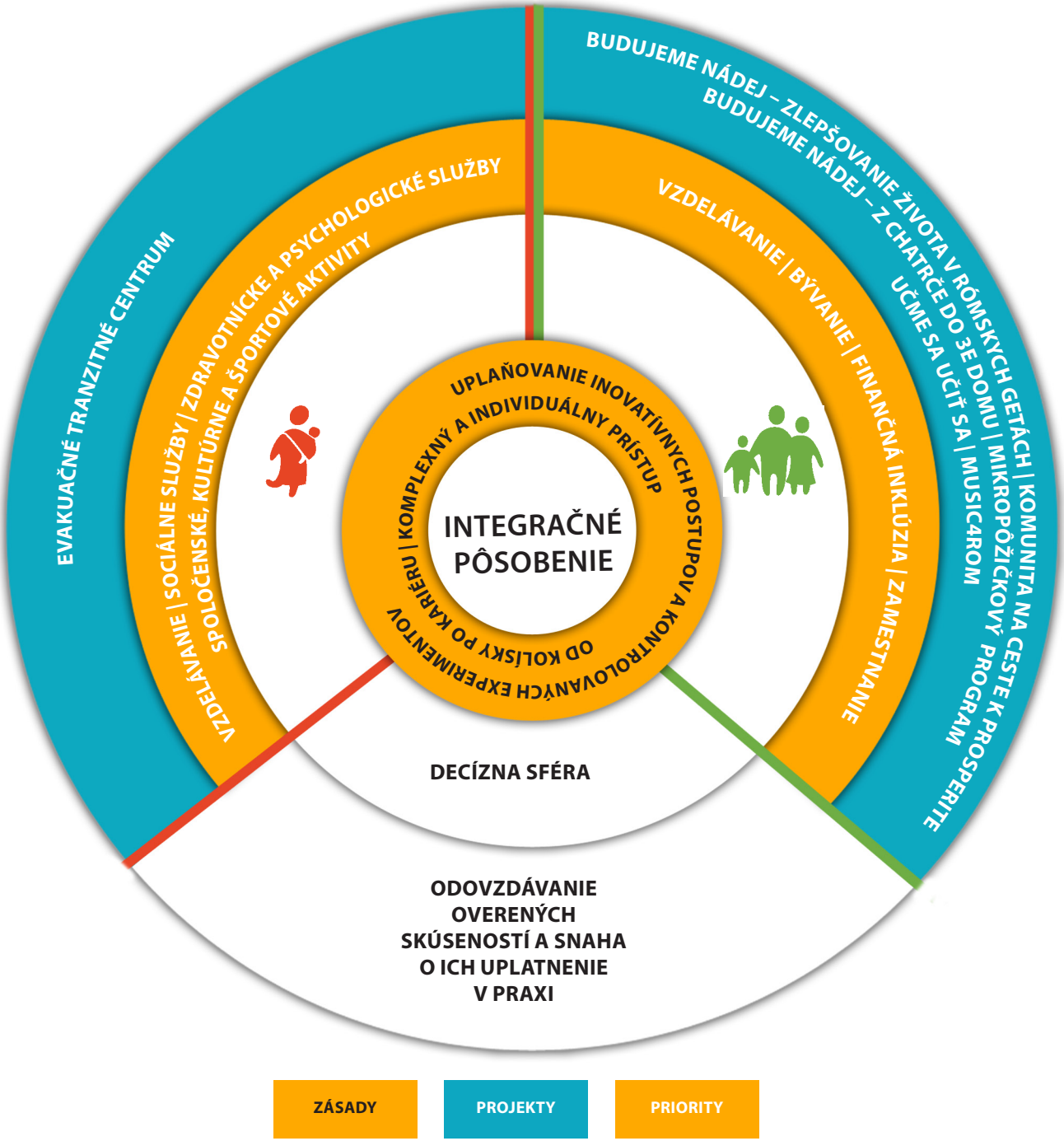
Obyvatelia osady vo Veľkej Ide o novom komunitnom centre:
Krásne! Úžasné! Nevedeli sme sa dočkať!

MAPA PÔSOBENIA ETP V ROKU 2015

LEGENDA

- Komunitné centrá, ktoré pôsobili celý rok v rámci ETP
- Evakuačné tranzitné centrum
- Komunitné centrá, ktoré prešli pod národný projekt Komunitné centrá
- Prerušená činnosť komunitného centra
- Miesta predošlého pôsobenia ETP

EVAKUAČNÉ TRANZITNÉ CENTRUM
BUDUJEME NÁDEJ – ZLEPŠOVANIE ŽIVOTA V RÓMSKYCH GETÁCH | KOMUNITA NA CESTE K PROSPERITE
BUDUJEME NÁDEJ – Z CHATRČE DO 3E DOMU | MIKROPÔŽIČKOVÝ PROGRAM
UČME SA UČIŤ SA | MUSIC4ROM
VZDELÁVANIE | SOCIÁLNE SLUŽBY | ZDRAVOTNÍCKE A PSYCHOLOGICKÉ SLUŽBY
SPOLOČENSKÉ, KULTÚRNE A ŠPORTOVÉ AKTIVITY
VZDELÁVANIE | BÝVANIE | FINANČNÁ INKLÚZIA | ZAMESTNANIE
UPLAŇOVANIE INOVATÍVNYCH POSTUPOV A KONTROLOVANÝCH EXPERIMENTOV
OD KOLÍSKY PO KARIÉRU | KOMPLEXNÝ A INDIVIDUÁLNY PRÍSTUP
INTEGRAČNÉ PÔSOBENIE
DECÍZNA SFÉRA
ODOVZDÁVANIE OVERENÝCH SKÚSENOSTÍ A SNAHA O ICH UPLATNENIE V PRAXI
ZÁSADY
PROJEKTY
PRIORITY

JESUS
everywhere

PRÁCA S UTEČENCAMI

Utečencom pod ochranou UNHCR sa venujeme od roku 2009.

Štatút utečenca pod ochranou UNHCR získavajú mimoriadne zraniteľné osoby, ktoré boli vo svojej domovskej krajine vystavené vážnym rizikám. Medzi našich klientov patria deti a mladiství, ženy ohrozené násilím, obete mučenia a násilia a ich rodinní príslušníci, osoby so špeciálnymi potrebami, starší ľudia a iní.

Orientovali sme sa predovšetkým na tieto oblasti:

VZDELÁVANIE
SOCIÁLNE SLUŽBY
ZDRAVOTNÉ A PSYCHOLOGICKÉ SLUŽBY
SPOLOČENSKÉ, KULTÚRNE A ŠPORTOVÉ AKTIVITY

Všetky tieto priority sa premietli do nášho projektu:

PROJEKT EVAKUAČNÉ TRANZITNÉ CENTRUM

Evakuačné tranzitné centrum (ETC) vzniklo v roku 2009 spoluprácou troch partnerov: Migračného úradu Ministerstva vnútra SR, Úradu vysokého komisára OSN (UNHCR) pre utečencov a Medzinárodnej organizácie pre migráciu. ETP je implementačným partnerom UNHCR v každodennej komplexnej práci s utečencami v ETC.

ZÁMER

Prispieť k integrácii utečencov pod ochranou UNHCR, pripraviť ich na úspešný život v budúcich domovských krajinách.

CIEĽ

Úlohou ETP, ako partnera UNHCR, je poskytovať utečencom **sociálnu a zdravotnú starostlivosť** a **vzdelávanie** v priestoroch Záchytného tábora v Humennom.

VÝSLEDKY

Do konca roka 2015 našlo v Evakuačnom tranzitnom centre v Humennom dočasné útočisko 870 utečencov z Afganistanu, Somálska, Etiópie, Eritrey, Iraku, Sudánu a Palestíny. Pred presídlením do inej krajiny tam zvyčajne strávili šesť mesiacov.

V roku 2015 sme komplexné služby poskytovali celkovo 229 klientom: 196 Somálcom, 15 Sudáncom a 18 Etiópčanom.

Obdobie	Počet osôb	Z krajiny
2009 – 2015	870	Afganistan, Somálsko, Etiópia, Eritrea, Irak, Sudán, Palestína
2015	229	Somálsko, Sudán, Etiópia

VZDELÁVANIE JE URČENÉ KLIENTOM VŠETKÝCH VEKOVÝCH KATEGÓRIÍ. PREBIEHA PROSTREDNÍCTVOM RÔZNYCH AKTIVÍT A PROGRAMOV

V roku 2015 sme zaviedli do praxe školských klubov v ETC unikátne multidisciplinárne vzdelávanie podľa tém z praktického života, ktoré zahŕňajú všetky predmety z humanitných a prírodných vied. Prispelo nielen k účinnosti vzdelávania, ale aj k jeho atraktívnosti a záujmu mladých klientov. Uplatnilo sa v prírodovedných i humanitných disciplínach, najmä v tých, ktoré rozširujú všeobecný rozhľad a kultúrnu orientáciu. Výučba sa vedie v anglickom jazyku podľa metodických postupov, ktoré sme vypracovali pre každú vekovú skupinu.

Vzdelávacie aktivity:

- predškolský klub pre deti od troch do šiestich rokov,
- školská výučba detí od siedmich do šestnástich rokov,
- kurzy anglického jazyka pre dospelých v troch skupinách, podľa stupňa pokročilosti,
- kurzy počítačovej gramotnosti pre deti aj dospelých,
- kurzy kultúrnej orientácie, zamerané na získavanie poznatkov o krajine presídlenia, vrátane histórie alebo zemepisu, vedy a umenia,
- kurzy rozvoja osobnosti.

Vzdelávanie prebiehalo denne, predovšetkým počas predpoludnia.

Klienti denne využívali IT miestnosť, do ktorej v októbri pribudlo desať nových stolových počítačov.

Aj v roku 2015 klienti absolvovali jedinečný osemdňový kurz Križovatky, ktorý sa zameriaval na rozvoj osobnosti, pozitívne myslenie, zdravé vzťahy, povedomie o vlastných hodnotách. Po ukončení kurzu získali certifikát.

Obľúbené boli aj **spoločenské aktivity:**

- tvorivé dielne – ručné práce, gastronómia a iné,
- exkurzie a voľnočasové aktivity – prehliadky zaujímavých miest najmä na východnom Slovensku, návštevy kultúrnych, spoločenských a športových podujatí,
- komunitný život a osobné rozhovory – tieto neformálne a neplánované činnosti mali často najväčší vplyv na klientov. Sociálni pracovníci, učitelia a psychológovia s klientmi často sedávali nad šálkou čaju a hovorili s nimi o ich radostiach i starostiach.

V rámci **zdravotnej starostlivosti** klienti mohli priamo v ETC využívať pomoc praktického lekára i pediatra, zdravotnej sestry i zdravotného brata. V prípade potreby sme sprostredkúvali návštevu špecializovaných ambulancií a hospitalizácie.

2
NOVORODENCI

Osobitnú starostlivosť sme poskytovali budúcim mamičkám. V roku 2015 dve klientky priviedli v humenskej nemocnici na svet novorodencov – dvoch chlapcov Abdilfataha a Salima.

Sociálnu starostlivosť a pomoc sme uplatňovali najmä pri každodenných bežných aktivitách s klientmi.

Psychologická pomoc pomáhala pri prekonávaní traumy z minulých tragických udalostí. Psychologičky pracovali s klientmi individuálne aj skupinovo a pomáhali im prispôsobiť a začleniť sa v nových situáciách.

Bez pomoci **tlmočníkov**, ktorí boli na pracovisku k dispozícii celý deň, by naše aktivity neboli mysliteľné.

Pri práci s klientmi sme dôsledne zohľadňovali ich individuálne potreby a špecifiká. Osobné vzťahy, láskavá a priateľská atmosféra boli základom spokojnosti klientov v ich neľahkej situácii. Spoločne sme trávili rôzne sviatky, typické pre ich i tunajšiu kultúrnu tradíciu (Deň matiek, Deň otcov, Svetový deň utečencov, Medzinárodný deň detí a iné). V auguste tím ETC zorganizoval pre klientov zaujímavý celodenný výlet na Gemer, kde si prezreli kaštieľ a park v Betliari a jaskyňu Domicu.

Somálka Naima už na Slovensku vychodila strednú školu a od školského roka 2015/2016 študuje na Univerzite Komenského. Do októbra bola našou tlmočníčkou. Ako na jedinú ženu – tlmočníčku sa na ňu obracali somálske ženy s rôznymi ženskými problémami. Brali ju ako sestru. Jej úlohou bolo i chodiť do pôrodnice. Sama ešte nerodila, má dvadsaťdva rokov a je slobodná. I tak pri mladých mamičkách, ak bolo treba, statočne odstála aj dvadsaťštyri hodín a ešte potom sa im venovala. „Pôrody som prežívala s rodičkami," vraví.

Koncom septembra zavítala do Evakuačného tranzitného centra Európska noc výskumníkov. Vedecká show, ktorú zorganizovalo Občianske združenie Equity, vzbudila pozornosť medzi deťmi i dospelými. Zvedavo sa pozerali do mikroskopu, na skameneliny či vodný hmyz, dychtivo sledovali vedecké pokusy, dokazujúce premenu vlastností látok, brali do rúk lebku jaskynného medveďa, ktorý pred miliónmi rokov žil na našom území…

PROJEKT EVAKUAČNÉ TRANZITNÉ CENTRUM PODPORIL:

UNHCR
The UN Refugee Agency

S ohľadom na potreby našich klientov a na základe našich skúseností sme sa orientovali predovšetkým na štyri oblasti:

VZDELÁVANIE
BÝVANIE
FINANČNÁ INKLÚZIA
ZAMESTNANIE

Tieto naše priority sa premietli do:
- Realizácie šiestich projektov.
- Práce v komunitných centrách, resp. do spolupráce s komunitnými centrami.

Každý náš projekt a naša aktivita boli síce špecifické, ale zostavené so zreteľom na dosiahnutie čo najkomplexnejšieho účinku. Snažíme sa, aby **naše pôsobenie v každej oblasti malo presah aj do iných oblastí a prinášalo tak multiúčinok.**

VZDELÁVANIE BOLO URČENÉ PREDOVŠETKÝM DEŤOM A MLÁDEŽI A ICH RODIČOM.

Vzdelávanie sme praktizovali v komunitných centrách a jeho súčasťami boli:
- Predškolská príprava
- Zdravotná osveta
- Finančné vzdelávanie
- Nové horizonty
- Mentorský program
- Nízkoprahové aktivity
- Mimoškolské krúžkové činnosti (počítačové, čitateľské, hudobné, dramatické a fotografické)
- Doučovanie a príprava na vyučovanie

Klientov vzdelávali vedúci komunitných centier, v niektorých komunitných centrách aj ich asistenti, resp. špeciálni pedagógovia, tiež mentori a tútori. Lokálne asistentky pomáhali vytvárať a udržiavať dobré vzťahy medzi zamestnancami komunitného centra a komunitou.

994 x **Predškolskému vzdelávaniu** sa venujeme v komunitných centrách od roku 2009, od roku 2014 sme ho rozšírili o prácu s deťmi už od troch rokov. V roku 2015 navštevovalo predškolské vzdelávanie 257 detí v ôsmich komunitných centrách.

Aj v roku 2015 sme uplatňovali prvky metódy Feuersteinovho Inštrumentálneho obohacovania (FIE), Modelu pojmového vzdelávania Grunnlaget a Montessori pedagogiky.

Frekvencia	3 až 4-ročné deti	5 až 6-ročné deti
4 x v týždni	2 hodiny	2 hodiny

V záujme čo najkvalitnejšej práce s deťmi predškolského veku sme pokračovali v komunitnej práci a pravidelne jedenkrát mesačne sme v každom komunitnom centre organizovali **Kluby rodičov.**

Na ich pravidelných stretnutiach diskutovali komunitní pracovníci s rodičmi o význame vzdelávania detí, o možnostiach práce s nimi v domácom prostredí, o vzdelávacích aktivitách v komunitných centrách a ich výsledkoch.

Deti na nich ukázali rodičom, čo sa naučili a súčasťou boli ich spoločné aktivity inšpirujúce rodičov k práci s

deťmi aj v domácom prostredí. Kluby sprostredkúvali i kontakt medzi základnými školami a materskými školami, ktoré deti navštevovali.

Počet stretnutí klubov	Počet rodičov, ktorí kluby navštívili
44	75

171 x **Zdravotná osveta** bola určená deťom od 10 do 14 rokov. Klienti si často navrhovali aktuálne témy, ktoré sme s nimi rozoberali. Súčasne sme pracovali podľa vlastnej, osvedčenej príručky, ktorá ponúka témy:

- Naše zdravie – správna životospráva, hygiena a prevencia
- Priateľstvo, láska, vývin partnerského vzťahu
- Sebapoznanie – fyzické a psychické zmeny v období dospievania
- Menštruácia u dospievajúcich dievčat
- Ženské a mužské pohlavné orgány
- Sexuálna výchova, plánovanie rodičovstva, tehotenstvo
- Antikoncepcia a riziká predčasného tehotenstva
- Pohlavné prenosné ochorenia
- Závislosti – alkohol a iné drogy

Na vzdelávacích stretnutiach sa zúčastňovalo pravidelne 270 detí v deviatich komunitných centrách.

Frekvencia	Rozsah
raz v týždni	2 hodiny

156 x **Finančné vzdelávanie** bolo určené deťom od 10 do 14 rokov. Zahŕňalo témy:

- Plánovanie budúcnosti
- Funkcia peňazí
- Finančné inštitúcie a ich služby
- Práca a hlavné zdroje príjmu
- Osobný a rodinný rozpočet a jeho plánovanie
- Príjmy a výdavky, núdzový fond
- Sporenie
- Úvery, pôžičky a splátky

Na vzdelávacích stretnutiach sa zúčastňovalo pravidelne 257 detí v deviatich komunitných centrách.

Frekvencia	Rozsah
raz v týždni	2 hodiny

161 x

Zážitkové vzdelávanie **Nové horizonty** pomáha žiakom a študentom navrhnúť si svoju vlastnú cestu životom. Prináša do učenia rovnocenný vzťah medzi školiteľom a účastníkom. Mladí ľudia vďaka nemu pochopia, že učenie je nikdy sa nekončiaci proces. Nové vedomosti a postoje nadobúdajú zábavnou a hravou formou. Zúčastňovalo sa na ňom 258 detí od 10 do 14 rokov v deviatich komunitných centrách.

Aktivita prebiehala podľa našej vlastnej metodiky, ktorú sme koncom roka inovovali. Pri jej tvorbe sme sa inšpirovali Ezopovými bájkami, súčasným autorom Richardom St. Johnom a najmä viacročnými skúsenosťami výchovno-vzdelávacích pracovníkov a mentorov z práce v komunitných centrách. Richard St. John popisuje osem charakteristík, ktoré lídri súčasného sveta označili za kľúčové na ceste k svojmu úspechu:

- nadšenie
- tvrdá práca
- sústredenosť
- vytrvalosť
- vynaliezavosť
- sebazdokonaľovanie
- služba ľuďom
- húževnatosť

V nadväznosti na tieto charakteristiky je vzdelávanie rozdelené do ôsmich modulov, z ktorých každý stojí na troch základných pilieroch:

- ponaučenie z Ezopovej bájky,
- diskusia o jednej z ôsmich charakteristík úspešných ľudí,
- rozvíjanie životných zručností a osobnostných charakteristík účastníkov.

Nové horizonty sa sústreďujú na zdôrazňovanie pozitívnych ľudských hodnôt a vlastností a prekonávanie prekážok a bariér, ktoré bránia mladým ľuďom z vylúčených komunít primerane sa začleniť do spoločnosti.

Frekvencia	Rozsah
raz v týždni	2 hodiny

772 x

Mentorský program sa osvedčil aj v roku 2015. Prebiehal v priestoroch komunitných centier alebo v parku, v prírode, na zaujímavých miestach v mestách. Mentorstvo vykonávali popri svojom povolaní či štúdiu ľudia rôznych profesií, napr. terénni sociálni pracovníci, učitelia, študenti. Deťom a mladým ľuďom pomáhali spoznať svet strednej spoločenskej vrstvy, prekonať spoločenské, ekonomické a kultúrne bariéry, podporovali nadanie a talenty, rozvíjali ambície, pomáhali pri prechode zo základnej školy na strednú školu a pri príprave na vyučovanie, aby chránenci prospievali v štúdiu. Každý mentor pracoval s chránencom minimálne 2 hodiny týždenne, resp. podľa potreby, čo často bývalo omnoho viac. Od septembra 2015 sa mentori stretávajú s chránencami dvakrát týždenne, vždy po dve hodiny, t. j. spolu 4 hodiny týždenne.

Každé stretnutie bolo individuálne, prebiehalo vo dvojici mentor – chránenec. V rámci Mentorského programu sme zaznamenali veľmi sľubné výsledky. Až 59 zo 105 chránencov, t.j. 56%, ktorí dovŕšili vek ukončenia povinnej školskej dochádzky v období školských rokov 2012/2013 až 2015/2016, pokračuje v štúdiu na strednej škole alebo strednú školu ukončili.

Komunitné centrum	Počet mentorov
Košice-Šaca	1
Moldava nad Bodvou	3
Rankovce	5
Stará Ľubovňa	5
Veľká Ida	5
Spolu	19

Pre porovnanie: zo 705 žiakov, ktorí navštevovali naše komunitné centrá – avšak neboli v Mentorskom programe – a v období školských rokov 2012/2013 až 2015/2016 dovŕšili vek ukončenia povinnej školskej dochádzky, na stredných školách študuje alebo strednú školu ukončilo 189 žiakov, t. j. 27%.

Žiaci	Postúpili na strednú školu, resp. ukončili ju
Zahrnutí do Mentorského programu	56%
Ostatní	27%

Dosiahnuté výsledky nás viedli k tomu, aby **sme odporúčali zaradenie Mentorského programu medzi povinné aktivity Národného projektu Komunitné centrá.**

719 x **Nízkoprahové aktivity** v komunitných centrách navštevovalo celkom 855 detí všetkých vekových kategórií. Spôsob trávenia voľného času si vyberali samy podľa svojho záujmu. Hrávali spoločenské hry, kreslili, maľovali či zaoberali sa inými ručnými prácami, venovali sa čítaniu s porozumením, pozerali rozprávky a filmy, v letnom období hrávali športové hry. Vysoká návštevnosť svedčí o mimoriadnej obľúbenosti.

Frekvencia	Rozsah
raz – dvakrát v týždni	podľa záujmov detí a kapacitných možností komunitného centra

534 x **Doučovanie a príprava na vyučovanie** vytvorili priestor pre doučovanie detí a mládeže, žiakov základných a stredných škôl. Táto aktivita prebiehala v každom komunitnom centre inak, vždy príťažlivo. Napríklad v Rankovciach sa doučovalo denne, v ostatných komunitných centrách podľa potreby, minimálne raz do týždňa. V prípade potreby sa doučovalo aj počas nízkoprahu. Doučovanie navštevovalo 527 žiakov v šiestich komunitných centrách.

Frekvencia	Rozsah
minimálne raz v týždni	podľa potreby žiaka

509 x Vnútorná obroda detí a mládeže z rizikových skupín prebiehala aj cestou pravidelných **mimoškolských krúžkových činností,** ktoré viedli tútori. Deti sa rozvíjali pri práci s počítačom, v čitateľskom, alebo dramatickom krúžku, v krúžku šikovných rúk, na tvorivých dielňach, počas športových hier, v remeselných zručnostiach, hudbe, speve, tanci a iných činnostiach.

Komunitné centrum	Krúžky
Košice-Šaca	IT, čitateľský
Moldava nad Bodvou	IT, čitateľský, umelecký
Rankovce	IT, čitateľský, fotografický, hudobno-tanečný, Krúžok spoločenských hier
Rudňany	IT, čitateľský, umelecký
Stará Ľubovňa	IT, čitateľský, fotografický, Kreatívne ruky, Remeselná dielňa
Veľká Ida	IT, čitateľský a fotografický, Tvorivé ruky, umelecký

V záujme skvalitnenia našej práce a oboznámenia sa s novými postupmi, najmä v súvislosti s uplatňovaním metódy Feuersteinovho Inštrumentálneho obohacovania (FIE), **sa vzdelával aj tím ETP a naši spolupracovníci.** V marci, apríli, v septembri a novembri, vždy počas celého týždňa, prebiehali osemdesiathodinové kurzy FIE Standard a FIE Basic s akreditovanou lektorkou PaedDr. Evou Váňovou, pedagogičkou z Pedagogickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe.

V máji sme pre zamestnancov zorganizovali workshop o dynamickom testovaní (LPAD) s úspešnou praktičkou z Prahy Zuzanou Križkovou.

V auguste naši spolupracovníci absolvovali školenie pred začiatkom testovania našich malých klientov pre účely výskumu, ktorý realizujeme v spolupráci s Karlovou univerzitou. (Bližšie o výskume v kapitole o projekte Budujeme nádej – Zlepšovanie života v rómskych getách.) V októbri sa školili pedagógovia, ktorí začínali pracovať v našich nových školských kluboch Krížom-krážom. Ďalšie školenia ich čakajú v roku 2016.

Prispeli sme aj k **vzdelávaniu ďalších, ktorí pôsobia, či budú pôsobiť v sociálnej práci.** V októbri sme s týmto cieľom oboznámili s našou praxou účastníkov Akadémie sociálnej demokracie a v novembri sme v našich komunitných centrách privítali študentov sociálnej práce na Katolíckej univerzite.

PRIORITU BÝVANIE SME REALIZOVALI V SÚČINNOSTI S ĎALŠÍMI NAŠIMI PRIORITAMI: FINANČNOU INKLÚZIOU A ZAMESTNANÍM.

Bývanie sme vnímali komplexne – ako dôsledok a tiež príčinu ďalších skutočností.

Aj v roku 2015 bolo našim cieľom skvalitnenie bývania rodín, najmä mladých či viacdetných, ktoré žijú v nevyhovujúcich podmienkach a paralelne s tým ich inklúzia do majoritnej spoločnosti a zároveň získanie pracovných zručností ako predpokladu na ľahšie uplatnenie sa na trhu práce. V Rankovciach sme s najmotivovanejšími rodinami **pokračovali v svojpomocnej výstavbe legálnych rodinných domov s pomocou nášho Mikropôžičkového programu,** ktorý sa osvedčil ako nástroj finančnej inklúzie.

V záujme širšieho, celoplošného uplatnenia našich skúseností sme v rámci zasadnutí Tematickej pracovnej skupiny Bývanie, ktorú vytvoril splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity, presadzovali, aby sa náš model práce dostal do záväzných vládnych dokumentov. **Výsledkom aj našich advokačných aktivít bolo zaradenie svojpomocnej výstavby** (ktorú sme realizovali od roku 2013), **Sporiaceho programu** (prebiehal v rokoch 2007 – 2014) a **Mikropôžičkového programu** (od roku 2007 dosiaľ) do **Operačného programu Ľudské zdroje pre roky 2014 – 2020.**

V jeseni sme zvažovali nad zapojením sa do Spoločného programu bývania, ktorý realizujú Človek v tísni, pobočka Slovensko a združenie Pre lepší život. Po zvážení pre a proti sme sa rozhodli odovzdať obom organizáciám naše osvedčené know how a podporiť ich v ich snahe rozvinúť program legálnej svojpomocnej výstavby domov do osobného vlastníctva v sociálne vylúčených lokalitách advokačnými aktivitami na národnej a medzinárodnej úrovni.

PRACOVNÚ INTEGRÁCIU SME DOSAHOVALI SYSTÉMOM POSTUPNÝCH KROKOV, KTORÝCH ROZPRACOVANIE, REALIZÁCIU A SPRACOVANIE ODPORÚČANÍ PRE VEREJNÝ SEKTOR UMOŽNIL PROJEKT KOMUNITA NA CESTE K PROSPERITE.

V rámci tohto projektu sme overili **nový funkčný nástroj sociálnej práce – mediáciu pracovnej integrácie.**

Vďaka programom ETP Slovensko a jeho partnerstvám v lokalitách získalo v roku 2015 legálnu prácu na dohodu alebo pracovnú zmluvu 35 ľudí z našich komunít.

Cesty našej pomoci v oblasti zamestnania zahŕňali:

- individuálny prístup, napr. osobné rozhovory s klientmi, asistencia pri návšteve inštitúcií a budúcich zamestnávateľov
- pracovné poradenstvo, napr. pomoc pri tvorbe životopisu, príprava na pracovný pohovor, tréning sebaprezentácie
- sprostredkovanie príležitosť na získanie zručností a skúseností, napr. v našich komunitných centrách, participácia na projekte svojpomocnej výstavby v Rankovciach, pri výstavbe komunitného centra vo Veľkej Ide
- kontakt s personálnymi agentúrami
- kontakt so zamestnávateľmi
- kontakt s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny

Druh nástroja aktívnej politiky trhu práce	Počet klientov
Menšie obecné služby §52 z. 5/2004	12
Dobrovoľnícka služba §52a z. 5/2004	12
Dobrovoľnícka činnosť §10 z. 417/2013	6
Dohoda o vykonaní práce/ pracovnej činnosti	9
Pracovná zmluva (doba určitá/neurčitá)	26
Celkom	**65**

Klientom sme vytvárali možnosť pracovného uplatnenia i prostredníctvom mentorskej a túторskej práce v našich komunitných centrách. Ako mentori a túтori sa osvedčili aj rómski študenti vysokých škôl.

V roku 2015 v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny **sme testovali nový spôsob zapojenia klientov do stavebných prác v rámci aktívnych opatrení na trhu práce** (organizovanie aktivačnej činnosti podľa §52 a §52a zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a aplikovanie §10 a §12 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi). Polročný program aktivačných prác umožnil trom našim stavebníkom urýchliť prácu na dostavbe svojich domov a zároveň, keďže pracovali pod vedením skúsených odborníkov, im dal množstvo pracovných zručností a skúseností, ktoré im pomôžu pri získaní zamestnania.

Koncom novembra sme zástupcov ÚPSVR, donorov a partnerov pozvali do Rankoviec a spoločne sme vyhodnotili efekt tejto novinky. Dohodli sme sa, že aj takto podporená svojpomocná výstavba prináša efekt win-win-win, čiže je prínosom nielen pre konkrétneho stavebníka, ale aj pre obec a štát.

Dva semináre **Osvedčené nástroje pracovnej integrácie** sme v septembri uskutočnili v Košiciach a v októbri v Prešove. Zúčastnili sa na nich odborníci z rôznych pracovísk, ktorí majú dlhoročné skúsenosti s dlhodobo nezamestnanými uchádzačmi o zamestnanie, zástupcovia Úradu Vlády SR a ministerstiev, pedagógovia zo stredných škôl v Prešovskom aj Košickom kraji, mentori, ktorí pomáhali chránencom pri prechode zo základnej na strednú školu a pri vyhľadávaní pracovných príležitostí a zástupcovia mimovládnych ogranizácií. Zámerom bolo nájsť spoločnú reč pri poskytovaní pomoci ľuďom zo znevýhodneného prostredia.

Súčasťou bola o.i. naša prezentácia o mentorskom programe, ktorý sa ukázal ako mimoriadne nápomocný mladým ľuďom zo segregovaných osád. Pozornosť vzbudila aj naša prezentácia o pracovnej integrácii, dokazujúca mimoriadne priaznivé výsledky vďaka mediačnej práci s uchádzačmi.

PROJEKT KOMUNITA NA CESTE K PROSPERITE

Projekt sme realizovali od mája 2012 do konca roka 2015.

ZÁMER

Prispieť k sociálnej integrácii a inklúzii detí zo sociálne znevýhodnených rómskych komunít a k zníženiu sociálno-ekonomických rozdielov medzi väčšinovým obyvateľstvom a rómskou menšinou.

CIELE

- Dosiahnuť vnútornú obrodu detí a mládeže z rizikových skupín obyvateľov cestou posilnenia, skvalitnenia a rozšírenia sociálnych služieb a vzdelávania v komunitných centrách a školských zariadeniach v 10 mestách a obciach Košického a Prešovského samosprávneho kraja (Košice-Šaca, Krompachy, Moldava nad Bodvou, Ostrovany, Rankovce, Rudňany, Sabinov, Spišské Podhradie, Stará Ľubovňa a Veľká Ida).
- Poskytnúť verejnej správe naše overené skúsenosti, nástroje a odporúčania.

Pracovníci komunitných centier posilňovali motiváciu detí a mládeže, aby dokončili povinnú školskú dochádzku a pokračovali v štúdiu na stredných školách. Výchovno-vzdelávací pracovníci, tútori a mentori sa denne venovali stovkám klientov v komunitných centrách, zriadených v spolupráci s miestnou samosprávou.

Komplexné sociálne služby a vzdelávanie sa poskytovali:

- **Deťom a mládeži**
- **Dospelým** (Finančné vzdelávanie s prepojením na Mikropôžičkový program a Program svojpomocnej výstavby).

VÝSLEDKY

- **7754 detí a adolescentov** z 10 miest a obcí má prístup ku kvalitným odborným sociálnym službám v komunitných centrách (predškolská príprava a školská príprava, mentorovanie a tútorovanie, mimoškolské aktivity).
- **10 pracovníkov** ETP absolvovalo kurzy súvisiace s poskytovaním komplexných sociálnych služieb deťom a mládeži v marginalizovaných rómskych komunitách.
- **64 zástupcov partnerských inštitúcií** sme vyškolili za účelom získania zručností pre prácu s marginalizovanou rómskou komunitou.
- **10 komunitných centier** je vybavených zariadeniami a pomôckami, umožňujúcimi realizáciu kurzov, školení pre deti a mládež.
- **90% detí a adolescentov**, ktoré navštevovali Finančné vzdelávania a Zdravotnú osvetu, ukončilo aktivitu záverečným testom (na konci školského roka 2014/2015).
- **Ani jedno z detí**, ktoré navštevovali predškolské kluby v komunitných centrách nebolo umiestnené do špeciálnej triedy alebo špeciálnej školy.
- **Zvýšil sa podiel detí a mládeže** z mar-

ginalizovaných rómskych komunít, zapísaných na stredné a vysoké školy.

- **Zvýšil sa počet mladých ľudí,** ktorí po ukončení vzdelania získali zamestnanie.
- **3 komunitné centrá** pokračujú bez prestávky v poskytovaní komplexných služieb prostredníctvom projektu ETP Budujeme nádej – Zlepšovanie života v rómskych getách. Šesť komunitných centier pokračovalo v roku 2015 v práci prostredníctvom zapojenia sa do Národného projektu Komunitné centrá. Jedno komunitné centrum malo činnosť prerušenú z dôvodu rekonštrukcie budovy, v ktorej KC sídli.
- **19 návrhov projektov** zameraných na zlepšenie sociálnych a ekonomických podmienok pre marginalizované komunity sme pripravili a predložili príslušným orgánom.

Pri realizovaní Národného projektu Komunitné centrá si Implementačná agentúra Zamestnanosť a sociálna inklúzia osvojila naše rokmi overené skúsenosti a postupy.

205 x

Intervencie sociálneho poradenstva vychádzali z aktuálnych potrieb 115 klientov. Týkali sa najmä právnych otázok, problémov v súvislosti s financiami a bývaním.

14 x

Vedúci komunitných centier poskytli v teréne 77 intervencií 53 klientom.

Sumárna tabuľka účastí/asistencií a klientov v komunitných centrách projektu Komunita na ceste k prosperite od 1.1.2015 do 31.12.2015

Mesto	Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolská aktivita	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Práca v teréne	Predškolská príprava	Sociálne poradenstvo
Košice-Šaca	565	118	32	129	9	104	8	757	44
Krompachy	0	67	0	0	422	49	0	222	4
Moldava	410	75	60	190	101	69	0	628	0
Rankovce	3135	302	546	842	3223	337	0	1214	32
Rudňany	0	71	0	411	226	71	0	539	116
Sabinov	431	91	0	0	458	119	0	258	0
Sp. Podhradie	0	25	0	0	184	37	54	0	0
Stará Ľubovňa	480	431	578	897	2709	377	0	1807	0
Veľká Ida	297	250	334	906	1362	196	15	2275	9
Celkový súčet	**5318**	**1430**	**1550**	**3375**	**8694**	**1359**	**77**	**7700**	**205**

Počet klientov s jedinečnými identifikačnými údajmi zúčastňujúcich sa na aktivitách

Mesto	Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolská aktivita	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Práca v teréne	Predškolská príprava	Sociálne poradenstvo
Košice-Šaca	85	39	4	20	9	15	8	23	16
Krompachy	0	19	0	0	46	20	0	11	4
Moldava	12	11	6	19	39	18	0	28	0
Rankovce	168	49	20	62	184	54	0	42	22
Rudňany	0	17	0	40	65	18	0	31	64
Sabinov	75	15	0	0	76	17	0	13	0
Sp. Podhradie	0	18	0	0	32	19	32	0	0
Stará Ľubovňa	106	47	14	36	206	48	0	45	0
Veľká Ida	81	42	10	87	198	49	13	64	9
Celkový súčet	**527**	**257**	**54**	**264**	**855**	**258**	**53**	**257**	**115**

Počet dětí zapojených do
DoT v 2014/2015

Počty vzdelávacích aktivít v komunitných centrách

Mesto	Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolská aktivita	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Práca v teréne	Predškolská príprava	Sociálne poradenstvo
Košice-Šaca	48	13	24	23	1	13	2	69	8
Krompachy	0	10	0	0	37	7	0	29	2
Moldava	44	9	25	30	10	11	0	88	0
Rankovce	334	34	282	131	239	39	0	182	4
Rudňany	0	9	0	24	19	10	0	82	40
Sabinov	22	7	0	0	23	9	0	38	0
Sp. Podhradie	0	8	0	0	40	10	8	0	0
Stará Ľubovňa	47	32	274	200	223	31	0	228	0
Veľká Ida	39	34	167	101	127	31	4	278	3
Celkový súčet	**534**	**156**	**772**	**509**	**719**	**161**	**14**	**994**	**57**

V rámci projektu sme spracovali a vydali publikácie:

- **Andal o dživipen** – príbehy ľudí z osád a odporúčania pre verejný sektor
- **Mentorský program** – skúsenosti, výsledky, odporúčania
- **Pracovná integrácia** – skúsenosti, výsledky, odporúčania

Na konferencii ku komunitnej práci v marginalizovaných rómskych komunitách, ktorú sme zorganizovali v spolupráci s organizáciou Člověk v tísni Slovensko (ČvT) vo februári v Prešove, sme spoločne vyhodnotili náš projekt *Komunita na ceste k prosperite* a projekt ČvT *Rozvíjame komunity*. Obidva projekty fungovali vďaka Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce. Konferenciu navštívila stovka účastníkov – zástupcovia vládnych inštitúcií, starostovia a poslanci miestnych samospráv, pracovníci mimovládnych, charitatívnych a donorských organizácií, vysokoškolskí pedagógovia, sociálni a komunitní pracovníci, médiá a iní.

Na konferencii niekoľkokrát odznelo, že nestačí realizovať časovo limitované projekty – hoci i samy osebe prinášajú efekt, ale je dôležité, aby sa ich výsledky udržali, pokračovalo sa v nich a ďalej sa rozvíjali. ČvT Slovensko a ETP Slovensko urobili veľký kus práce, avšak teraz sú už na rade iní, preto riaditeľky oboch organizácií **odovzdali tri symbolické štafetové kolíky tým, ktorí by mali v začatom diele pokračovať** – zástupcovi Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupcovi Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity na Ministerstve vnútra SR a zástupcovi obcí na Slovensku.

Ako vyplynulo z **Evaluácie projektu Komunita na ceste k prosperite,** ktorú vypracovala organizácia ERUDIO, **ciele projektu sa podarilo dosiahnuť.** Vnútorná obroda detí a mládeže sa prejavila celou škálou efektov v závislosti od veku, záujmu a pravidelnosti

návštev komunitného centra. Medzi najvýznamnejšie patria zlepšené komunikačné schopnosti v slovenskom jazyku, zlepšené hygienické návyky, lepšia pripravenosť na vstup do základnej školy, vytvorenie systému v učení, posun vo vnímaní sexuality a tehotenstva, budovanie základov odolnosti voči závislostiam, rozvoj sebadôvery a motivácie vymaniť sa zo života v sociálne znevýhodnenej lokalite, zvýšenie finančnej gramotnosti, zlepšenie celkového správania, budovanie osobných vzťahov s Nerómami a pod.

Vnútorná obroda starších detí, najmä dievčat, sa prejavuje aj tým, že majú iné sny – nechcú sa len vydať a mať rodinu, ale chcú nadobudnúť profesiu.

Nerómske obyvateľstvo v obciach a mestách zapojených do projektu vnímalo projektové aktivity prevažne pozitívne.

„Nesmie sa pretrhnúť niť. Aj keď bude v komunitnom centre len jeden človek, rómske deti majú kam prísť," vyjadril sa primátor Spišského Podhradia. Celkovo primátori a starostovia hodnotia projekt kladne. Podľa ich názoru vidieť, že pomáha zvýšiť vzdelanostnú úroveň detí, deti pri nástupe do školy sa lepšie prispôsobujú, zlepšili sa ich hygienické návyky, sú čistejšie, viac sa starajú o svoje okolie a zlepšila sa ich dochádzka do školy. Vidia výhodu, že komunitné centrum je priamo v osade alebo v jej tesnej blízkosti.

PROJEKT KOMUNITA NA CESTE K PROSPERITE PODPORILI:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Contribution
Swiss–Slovak Cooperation Programme

"A Swiss-Slovak project supported by the Swiss Contribution to the enlarged European Union"

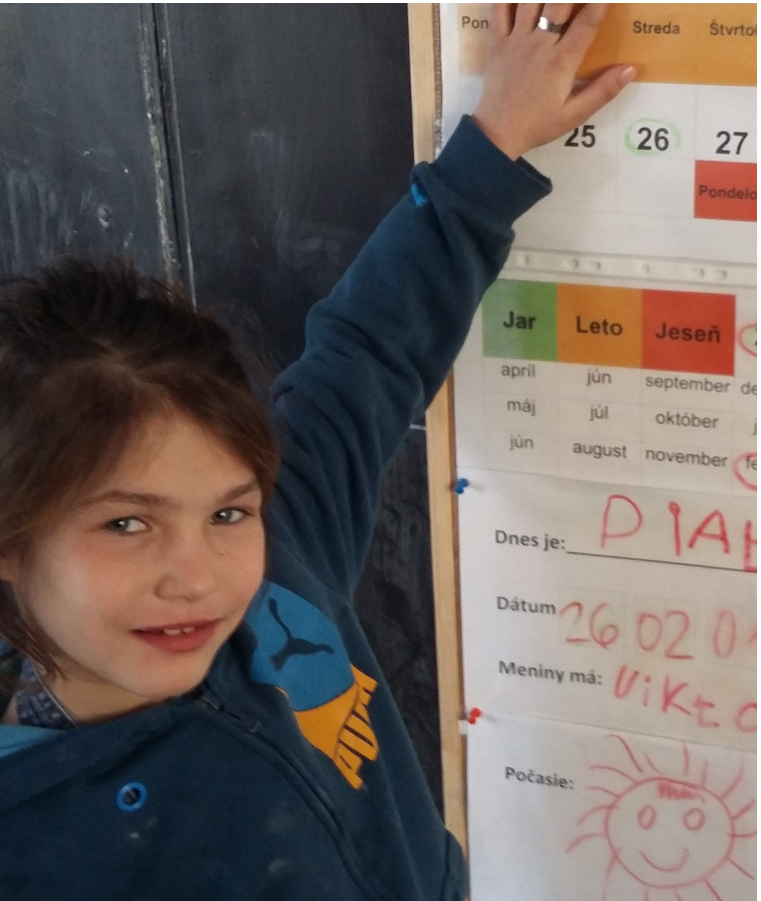
PROJEKT BUDUJEME NÁDEJ – ZLEPŠOVANIE ŽIVOTA V RÓMSKYCH GETÁCH

Projekt realizujeme od augusta 2014 v troch lokalitách – Rankovce, Stará Ľubovňa-Podsadek a Veľká Ida.

Nadväzuje na projekt Komunita na ceste k prosperite, avšak v duchu nášho súčasného úsilia: **rozvíjať sa do hĺbky namiesto do šírky.**

ZÁMER

Prostredníctvom inkluzívneho vzdelávania posilniť sociálnu inklúziu detí, ktoré sa narodili v rómskych getách. Zvýšiť počet žiakov z marginalizovaných rómskych komunít na stredných školách a tým perspektívne zvýšiť ich zamestnanosť a zlepšiť kvalitu života.

CIELE

- Dlhodobo poskytovať komplexné sociálne služby a overovať inovatívne akceleračné metódy vo vzdelávaní obyvateľov vylúčených rómskych komunít prístupom od kolísky po kariéru.
- Vytvoriť **partnerstvá na miestnej úrovni (obce, podnikateľské subjekty) a zintenzívniť spoluprácu s inštitúciami formálneho vzdelávania (školy, škôlky, voľnočasové centrá).**
- Osvedčené inovatívne postupy sociálnej práce a vzdelávania odovzdať štátu cez zodpovedných zástupcov ministerstiev.

VÝSLEDKY

- V troch komunitných centrách – Rankovce, Stará Ľubovňa-Podsadek a Veľká Ida – sa vyvíjali bohaté aktivity, vrátane predškolskej prípravy.
- Pokračovalo pilotné overovanie inovatívnych, na Slovensku doteraz nevyužívaných vzdelávacích metód, v prostredí neformálneho (komunitné centrá) aj formálneho vzdelávacieho systému (školy).
- Všetci desiati žiaci z Veľkej Idy, ktorí nastúpili do školy v septembri 2013 a s ktorými ETP odvtedy intenzívne pracovalo v klube FIE, úspešne postúpili do 2. ročníka základnej školy.
- Nadviazali sme a rozšírili spoluprácu so základnými školami s cieľom poskytnúť čo najviac podpory pri rozvoji vnútornej motivácie, kognitívneho, emocionálneho a sociálneho potenciálu žiakov zo znevýhodneného prostredia.
- V spolupráci s **Pedagogickou fakultou Karlovej univerzity v Prahe** sme začali realizovať výskum zameraný na rigorózne overovanie efektivity metódy FIE v porovnaní s účinnosťou vzdelávacej metódy Krížom-krážom v troch základných školách – vo Veľkej Ide, v Herľanoch (základná škola, ktorú navštevujú žiaci z Rankoviec) a Starej Ľubovni.

Kvalifikovaný rigorózny výskum experimentálneho overenia efektivity prostredníctvom náhodného výberu účastníkov (tzv. randomized controlled trial) **sa zameriava na 54 detí z marginalizovanej komunity, ktoré v školskom roku 2015/2016 navštevujú prvé ročníky základnej školy.**

V každej z troch lokalít prebieha po vyučovaní a po obede trojhodinový tzv. školský **FIE klub,** vedený certifikovaným FIE lektorom. Pre porovnanie v každej lokalite od októbra pracuje v rovnakom rozsahu aj druhý klub **Krížom-krážom.** Lektori tu využívajú na Slovensku vytvorené a overené pedagogické stratégie zamerané na vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia (napríklad prvky Celodenného výchovného systému či programu Step by step).

V septembri sme otestovali 54 náhodne vybraných žiakov zapojených do výskumu (18 žiakov v každej lokalite) podľa testovacej batérie, ktorú vypracovali výskumní pracovníci z KU. Pražskí výskumníci v auguste vyškolili študentov psychológie, ktorí žiakov testovali pod ich supervíziou. Koncom školského roka sa urobí ďalšie testovanie, aby sa porovnal pokrok žiakov. Výskum efektu práce školských klubov FIE a Krížom-krážom je súčasne kvantitatívny i kvalitatívny. Zahŕňa testy, dotazníky, ktorými sa zisťovali charakteristiky dieťaťa, jeho vzťah k škole ako inštitúcii a jeho zázemie, ďalej rozhovory a pozorovania. Objektom skúmania sú deti, ich rodičia, pedagogickí a výchovní pracovníci. Skúma sa vplyv na kognitívnu oblasť, matematické zručnosti, jazykové schopnosti, emócie, sociálnu oblasť a voľné charakteristiky.

Realizovali sme aj podporné aktivity zamerané na prácu s rómskymi rodičmi, ktorých cieľom je motivovať rodičov, aby sa aktívnejšie zapájali do vzdelávania svojich detí.

Výstupom tejto iniciatívy je naša publikácia **Program práce s rodičmi detí z MRK.**

Odbornej verejnosti sme v novembri **na seminári Áno, dá sa to predložili dôkazy o tom, ako deťom a žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia pomáha akceleračné vzdelávanie.**

Skúsenosti z uplatňovania FIE klubu vo Veľkej Ide počas školského roka 2014/2015 potvrdili, že:

- vzrástlo zdravé sebavedomie žiakov,
- žiaci nadobudli chuť učiť sa a vzrástol ich záujem o vzdelávanie,
- žiaci si osvojili sebareguláciu v správaní, pozornosť, presnosť a precíznosť, plánovanie a porovnávanie,
- žiaci si rozšírili slovnú zásobu,
- žiaci si rozvinuli abstraktné myslenie, zrakové vnímanie a grafomotorické zručnosti,
- žiaci sa naučili systematicky vyhľadávať informácie,
- žiaci pochopili konštantné javy,
- žiaci sa naučili vytvárať iné stratégie, ak jedna nefunguje,
- žiaci pochopili koncept čísla a jednoduché matematické operácie,
- vytvorili sa lepšie vzťahy v skupine,
- zvýšil sa záujem rodičov o budúcnosť svojich detí.

PROJEKT BUDUJEME NÁDEJ – ZLEPŠOVANIE ŽIVOTA V RÓMSKYCH GETÁCH PODPORILI:

THE VELUX FOUNDATIONS
VILLUM FONDEN VELUX FONDEN

PROJEKT UČME SA UČIŤ SA

Projekt sme realizovali od augusta 2013 do januára 2015.

ZÁMER

Aplikovať v prostredí základných škôl a komunitných centier v blízkosti marginalizovaných komunít v zahraničí overenú a v 50 krajinách používanú **metódu Feuersteinovo Inštrumentálne obohacovanie,** zameranú na rozvoj kognitívneho a emočného potenciálu žiakov. Metóda vychádza z princípov **vývinovej a kognitívnej psychológie a špeciálnej pedagogiky** a mnohými štúdiami preukázala svoju účinnosť pri práci s deťmi a dospelými, u ktorých bola z rôznorodých príčin zastavená alebo spomalená prirodzená schopnosť učiť sa a využívať naučené poznatky v bežnom živote.

CIELE

- Zlepšiť študijné výsledky žiakov z marginalizovaných rómskych komunít metódou Feuersteinovho Inštrumentálneho obohacovania (Feuerstein Instrumental Enrichment – FIE).
- Zvýšiť úroveň pripravenosti detí predškolského veku z marginalizovaných rómskych komunít na primárne vzdelávanie v základných školách.
- Prakticky overiť efektívnosť FIE na deťoch z marginalizovaných rómskych komunít v prostredí formálneho vzdelávania (základné školy) a neformálneho vzdelávania (komunitné centrá).

VÝSLEDKY

- Používanie metódy FIE pomohlo deťom rýchlejšie rozvinúť viaceré kognitívne procesy.
- Rozvinula sa vnútorná motivácia detí k učeniu sa a k práci.
- Výrazným spôsobom sa zlepšila schopnosť vyjadrovať sa a jemná motorika.
- Deti sa naučili skupinovo pracovať.
- Medzi žiakmi navštevujúcimi školské kluby a ostatnými žiakmi v triede bol badateľný rozdiel v kvalite a výsledkoch práce.
- Deti si lepšie kontrolovali emócie, zlepšila sa ich schopnosť autoregulácie.
- Zvýšil sa záujem rómskych rodičov o vzdelávanie svojich detí.

FEUERSTEINOVO OBOHACOVANIE NENAUČÍ MNOŽSTVO POZNATKOV, ALE CESTU, AKO POZNATKY ZÍSKAŤ.

Na tento projekt nadväzuje projekt Budujeme nádej – Zlepšovanie života v rómskych getách. (Bližšie v kapitole Projekt Budujeme nádej – Zlepšovanie života v rómskych getách.)

Skúsenosti nás doviedli k poznaniu: že **Feuersteinovo obohacovanie je výhodné pre všetkých. Učí deti veci chápať, spracovávať, vedie k systematickému mysleniu, odstraňuje povrchnosť a impulzivitu.**

Projekt si získal pozornosť médií, aj odbornej pedagogickej verejnosti.

PROJEKT UČME SA UČIŤ SA PODPORILI:

1 2 3 4 5
1 + 1 = 2
1 + 2 = 3
2 + 3 = 5

PROJEKT BUDUJEME NÁDEJ – Z CHATRČE DO 3E DOMU

Projekt sme realizovali od januára 2013 a pokračujeme v ňom aj v roku 2016.

ZÁMER

Navrhnúť a odskúšať udržateľný model svojpomocnej výstavby v segregovaných lokalitách.

CIELE

- Zlepšiť kvalitu života sociálne znevýhodnených obyvateľov.
- Overiť inovatívny model sociálnej práce.
- Šetriť verejné zdroje.
- Zväčšovať príležitosti segregovaných obyvateľov a zmenšovať rozdiely medzi nimi a majoritou.

VÝSLEDKY

- **V roku 2015 si šesť rodín svoje domy dostavalo a aj sa do nich nasťahovalo.**
- Od januára 2013 sme spoločne s miestnou samosprávou, terennými sociálnymi pracovníkmi a miestnym združením Pre lepší život podporili celkovo šestnásť rodín z Rankoviec, aby si legálne a svojpomocne, za pomoci nášho Sporiaceho a Mikropôžičkového programu, postavili do osobného vlastníctva, alebo dostavali a legalizovali rozostavané domy.
- **V Rankovciach stojí šestnásť svojpomocne postavených domov.**
- Otestovali sme **nový nástroj sociálnej práce** – zapojenie troch stavebníkov do aktivačných prác v rámci šesťmesačnej dobrovoľníckej služby podľa §52a Zákona o službách zamestnanosti č. 5/2004 Z.z.
- Prostredníctvom darcovského portálu Dobrá krajina sme vyzbierali finančné prostriedky od individuálnych darcov, ktoré stavebníci využili na úhradu geodetického zamerania domov potrebného ku kolaudácii.
- Uskutočnili sme dobrovoľnícky deň s dobrovoľníkmi z DAT, Habitat for Humanity a iných organizácií, ktorí rodinám pomáhali pri výstavbe.
- Na stavbe sme uskutočnili niekoľko prezentácií a návštev, na ktorých sa zúčastnili podporovatelia, či záujemcovia o projekt.

Okrem výstavby bezpečného, zdravého a legálneho domova projekt priniesol efekty:

- Výrazne sa zlepšili základné životné podmienky zapojených rodín.
- Stavebníci nadobudli pracovné zručnosti a návyky, čo zvyšuje ich uplatniteľnosť na pracovnom trhu. Pre porovnanie: v roku 2013 mali legálnu prácu dvaja stavebníci, na konci roku 2015 deviati z celkového počtu 34 dospelých osôb v rodinách stavebníkov.
- V stavebníkoch a ich rodinách nastal osobnostný a postojový posun. Stúpol ich sociálny status v komunite, narástol pocit osobnej zodpovednosti. Prostredníctvom svojpomocnej výstavby si budovali vzťah k vlastnému majetku.
- Nastala nevyhnutná spolupráca s majoritou, čo prispelo k preklenovaniu stereotypov a predsudkov na oboch stranách.
- Úspech stavebníkov motivuje ostatných obyvateľov komunity.
- Model svojpomocnej výstavby šetrí verejné financie.
- Svojpomocná výstavba v Rankovciach sa ukázala byť efektívnejšia nielen finančne, ale najmä má omnoho väčší integračný potenciál ako iné modely sociálneho bývania, dosiaľ realizované na území SR.

Program svojpomocnej výstavby rodinných domov bol financovaný z rôznych zdrojov inštitucionálnych partnerov, individuálnych darcov a vlastných zdrojov ETP. Prvýkrát na Slovensku sme pilotne testovali nový model svojpomocnej výstavby rodinného domu, ktorý je osobným vlastníctvom rodiny

staviteľa, financovaný kombináciou vlastných úspor a neziskovej mikropôžičky. Domy si stavali mladí ľudia z marginalizovanej rómskej komunity na legálnych a vysporiadaných pozemkoch, na základe platne vydaného stavebného povolenia.

Náklady na výstavbu si hradili budúci majitelia z vlastných úspor, sporenia ETP a mikropôžičky ETP. Domy sú napojené na infraštruktúru, majú sociálne zariadenie, elektrickú a vodovodnú prípojku a napojenie na kanalizáciu. Stavajú sa podľa variabilného projektu prírastkového domu, ktorý vytvorila Ing. arch. Katarína Smatanová.

Náklady na výstavbu jedného domčeka s celkovou obytnou plochou 25 m^2 na prízemí a 50 m^2 na poschodí vychádzali približne na 12 000 eur. Kým prví štyria klienti si stavali domy s plochou 25 m^2 na prízemí a 50 m^2 v podkroví, ďalší klienti, ktorí sa do projektu zapojili v roku 2014 si postavili domy s plochou 50 m^2 + 50 m^2.

3E DOM = ENERGETICKY A EKOLOGICKY EFEKTÍVNY

V čom tkvie **inovatívnosť projektu?**

- **Svojpomocná výstavba** o. i. vytvára pracovné zručnosti a návyky.
- **Samofinancovaná výstavba** s pomocou sporenia a mikropôžičky.
- **Osobné vlastníctvo** vedie k zodpovednosti a zvyšuje spoločenský status.
- **Legálne domy,** ktoré dávajú právnu istotu bývania.
- **Financovanie** nezaťažuje verejné financie.
- **Efekt win-win-win** vedie k spolupráci.

V novembri sa v Rankovciach a Herľanoch uskutočnilo pracovné stretnutie so zástupcami Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach, donormi (Karpatská nadácia a Habitat for Humanity), partnerom projektu (Obec Rankovce) a stavebníkmi. Cieľom stretnutia bolo prediskutovať výsledky pilotného projektu, ktorý sa prvýkrát realizuje na Slovensku a odovzdať odporúčania ďalším organizáciám.

V rámci projektu sme vydali publikáciu **Krok za krokom** – manuál zhŕňajúci naše skúsenosti so svojpomocnou výstavbou pre všetkých, ktorí chcú projekt replikovať. Publikácia je dostupná v slovenskom aj anglickom jazyku. Pracovali sme aj na **revidovanej publikácii Krok za krokom,** ktorá sumarizuje poznatky z posledných dvoch rokov výstavby v Rankovciach.

PROJEKT BUDUJEME NÁDEJ – Z CHATRČE DO 3E DOMU PODPORILI:

MIKROPÔŽIČKOVÝ PROGRAM

Projekt sme realizovali priebežne od roku 2007.

ZÁMER

Cestou finančnej inklúzie prispieť v celkovej sociálnej inklúzii a skvalitneniu života obyvateľov chudobných regiónov Slovenska.

CIEĽ

Poskytnúť obyvateľom sociálne a ekonomicky znevýhodnených regiónov Slovenska neziskovú mikropôžičku, určenú výlučne na svojpomocnú výstavbu domu, resp. rekonštrukciu domu alebo bytu. Tým podnietiť ich vedomie vlastnej zodpovednosti za svoje bývanie a budúcnosť svojej rodiny.

VÝSLEDKY

- Od začiatku projektu si touto cestou z**lepšilo kvalitu bývania 542 rodín zo 17 miest a obcí východného a stredného Slovenska.**
- Mikropôžičky sme poskytovali klientom, ktorí absolvovali naše Finančné vzdelávanie, naučili sa odkladať si peniaze v rámci nášho Sporiaceho projektu a pracovali ako dobrovoľníci na stavbe svojho domu pracovať.
- Mikropôžičkový program, spolu so Sporiacim programom sa ukázali ako možná cesta k preťatiu reťaze generačnej chudoby a presvedčil, že aj klient, ktorý žije z dávky v hmotnej núdzi, dokáže požičané splácať.
- **Mikropôžičkový program sa stal súčasťou Operačného programu Ľudské zdroje pre roky 2014 – 2020.**

Mikropôžičkový program priniesol do spoločenskej praxe i teórie cennú paradigmu:

SOCIÁLNE INVESTÍCIE SÚ ÚČINNÝM NÁSTROJOM SOCIÁLNEJ PRÁCE.

Prehľad poskytnutých mikropôžičiek (MP) (v rokoch 2007 – 2012 na rekonštrukcie, v rokoch 2013 – 2015 na svojpomocnú výstavbu)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu
Počet MP	114	155	70	82	92	12	6	10	1	**542**

Sumárny prehľad počtov mikropôžičiek k 31.12.2015

Stav mikropôžičky	Počet	%
Splatené	295	54,42
Exekúcie a odpisy	98	18,09
Splácané	149	27,49
Spolu poskytnuté	542	100,00

Prehľad požičaných a splatených mikropôžičiek k 31.12.2015

Stav mikropôžičky	€	%
Splatené	543 986	72,70
Exekúcie a odpisy	74 932	10,01
Splácané	129 305	17,29
Spolu poskytnuté	748 224	100,00

Našimi klientmi boli prevažne ľudia, ktorí žijú zo sociálnych dávok alebo príležitostnej práce. Mikropôžičky vo výške 1 160 eur sme poskytovali ľuďom, ktorí by nemali šancu vyhovieť kritériám komerčných pôžičkových inštitúcií a jedinou ich možnosťou získať finančné prostriedky by bolo obrátiť sa na nebankové finančné inštitúcie alebo úžerníkov.

Vrátené mikropôžičky tvoria revolvingový fond, z ktorého sme požičiavali ďalším záujemcom. Pôvodný kapitál od americkej charitatívnej organizácie Habitat for Humanity už dávno nestačí, preto sme aj v roku 2015 hľadali nových donorov, ktorí ho pomohli rozšíriť. Heineken, Nadácia Pontis – Dobrá krajina, Generali Poisťovňa a ďalší individuálni sponzori nám prispeli z dvoch percent alebo zo špeciálnych zbierok.

Klienti z Rankoviec, ktorým sme požičali na výstavbu rodinných domov, disciplinovane a pravidelne každý mesiac splácali po 50 eur.

Všetkých 97 klientov z Nálepkova už splatilo mikropôžičku v stanovenom termíne. V Ostrovanoch spomedzi 109 klientov, ktorí dostali mikropôžičku, 84 už splatili a 19 splácajú.

Horšia bola disciplína splácania v tých lokalitách, kde už nepôsobilo naše komunitné centrum. Je to i napriek tomu, že klienti, ktorí si pred rokmi požičali na rekonštrukciu, majú nižšie mesačné splátky, približne 27 eur. Najhoršia disciplína je v Nitre nad Ipľom, kde z 20 klientov iba jeden mikropôžičku splatil a vo Veľkých Kapušanoch, kde splatili iba dvaja klienti z deviatich.

MIKROPÔŽIČKOVÝ PROGRAM PODPORIL:

Habitat for Humanity®

PROJEKT MUSIC4ROM

Projekt sme realizovali od januára 2014 do decembra 2015 ako jeden z partnerov medzinárodného projektu, na ktorom sa podieľali partneri zo siedmich európskych krajín.

ZÁMER

Propagácia hodnôt rómskej komunity pre vybudovanie mostov medzi kultúrami a výchova detí európskeho spoločenstva prostredníctvom hudby.

CIEĽ

Dosiahnuť vnútornú obrodu detí a mládeže z rizikových skupín obyvateľov cestou výchovy umením a k umeniu, podporiť tvorivosť a hrdosť na rómske kultúrne hodnoty, podchytiť a rozvinúť hudobné talenty.

VÝSLEDKY

- Do projektu sa zapojili komunitné centrá v Rankovciach a Starej Ľubovni-Podsadku a Konzervatórium na Exnárovej v Košiciach.
- Dvadsaťjeden hudobne nadaných chlapcov si na workshopoch pod vedením odborných lektorov a štyroch študentov konzervatória, ktorí sa v rámci projektu zúčastnili na Master Class v Paríži, niekoľko mesiacov cibrilo svoje schopnosti v hre na hudobných nástrojoch. Na verejných vystúpeniach v Starej Ľubovni-Podsadku a v Rankovciach s úspechom predviedli to, čo sa naučili.
- Súčasťou projektu bolo aj zhotovovanie hudobných nástrojov z recyklovaných materiálov. Za týmto účelom sme vypracovali metodiku a deti v komunitnom centre v Starej Ľubovni-Podsadku vytvorili ukážkovú kolekciu recyklovaných hudobných nástrojov.
- Metodiku sme priblížili aj viac ako štyridsiatim americkým dobrovoľníkom z divadla DAT, ktorí v lete pôsobili v našich komunitných centrách a počas svojich pôsobení v mnohých krajinách sveta ju môžu šíriť ďalej.

PROJEKT MUSIC4ROM PODPORIL:

Lifelong Learning Programme

SWING
CROWN OF GLORY
That's OK
HIP-BOX

SPOLUPRÁCA

DOBRÁ KRAJINA – ZBIERKA

Naša výzva Budujeme nádej, ktorou sme zbierali finančné prostriedky pre našich klientov – rankovských staviteľov, trvala na darcovskom portáli Dobrá krajina dva roky. Príspevky od niekoľkých centov po 500 eur do nej poslalo šesťdesiatpäť individuálnych darcov. V roku 2014 darovali 1017 eur a v roku 2015 suma dosiahla 1750 eur. Najštedrejší boli darcovia okolo Vianoc.

DOBRÁ KRAJINA

ĽUDIA ĽUĎOM – ZBIERKY

Aj na naše výzvy na portáli Ľudia ľuďom reagovala verejnosť priaznivo. Podarilo sa nám vyzbierať peniaze na učebnice pre stredoškoláka Denisa z Veľkej Idy a na cestovné do školy pre Frederika z Ostrovian. Obaja chlapci sa koncom augusta ako hostia portálu Ľudia ľuďom zúčastnili na výlete do Bratislavy, spojenom so stretnutím s predsedom parlamentu SR.

Darcovia na stránke umožnili prváčke Jožke z Veľkej Idy liečenie očí a jej spolužiakovi Sebastiánovi starostlivosť špecialistu ORL a logopéda.

ĽUDIA ĽUĎOM SK

U.S. STEEL – VIANOČNÝ STÁNOK

Týždeň pred Štedrým dňom, 17. decembra, nám patril na Košických Vianociach na Hlavnej stánok U. S. Steel. Košičania ocenili všetky milé výrobky, ktoré od októbra vytvárali deti v komunitných centrách v Rankovciach, Starej Ľubovni a Veľkej Ide s pomocou komunitných pracovníkov a tútorov.

Návštevníci nášho stánku vložili do kasičky za vianočné ozdôbky 288,86 eur, ktoré poputujú do našich komunitných centier na podporu ďalšej činnosti.

U. S. Steel Košice

DRAMATIC ADVENTURE THEATRE

Už štvrtý raz prišli do osád americkí herci z newyorskej alternatívej divadelnej scény Dramatic Adventure Theater (DAT), aby prostredníctvom interaktívnych umeleckých workshopov podporili osobnostný rozvoj detí, mládeže a rodičov z rómskych komunít. Aj tento ročník workshopov potvrdil jedinečný efekt týchto sociálno-umeleckých stretnutí. Štyridsaťjeden umelcov pracovalo sedem dní individuálne a súčasne tímovo s deťmi a mladými ľuďmi v komunitných centách Rankovce, Stará Ľubovňa a Veľká Ida. Zámerom bolo inšpirovať k vyjadreniu svojich pocitov prostredníctvom umenia, zamyslieť sa nad pozitívnymi a negatívnymi udalosťami vo svojom živote a vedieť svoje zážitky preniesť na javisko. Deti a mládež pri takejto tvorivej práci získavajú sebavedomie, učia sa rešpektovať jeden druhého, spolupracovať a súčasne uvedomiť si jedinečnosť svojho pôvodu a hrdosť na rómsku kultúru.

Dramatic Adventure THEATRE

KOMUNITNÉ CENTRÁ

Hračky, počítače, farbičky, knihy, zaujímavý program, teplo aj v zime, tečúca voda. Takmer nič z toho „naše“ deti doma nemajú. Avšak nachádzajú to v komunitných centrách.

Preto do komunitných centier rady prichádzajú – poučiť sa, alebo len pohrať sa. A hlavne cítiť sa fajn, v priateľskej atmosfére, v bezpečí, s vedomím, že nám na nich záleží.

Za každý úspešok či pekný čin sa im ujde pochvala, za prehrešok dobre mienené slovo do duše. V komunitných pracovníkoch majú spojencov na „bláznovstvá“, bežné rady či poučenia i SOS pri školských rébusoch. Ak by náhodou niečomu nerozumeli (mladší ešte nevedia dobre po slovensky) k dispozícii je superspojenec – lokálny/a asistent/ka z osady. V ňom vidia lákadlo: byť raz rovnako skvelý/á, ako on/ona. Prečo nie?

Deti v našich komunitných centrách rastú. Pravdaže, nie iba vo fyziologickom zmysle slova, ale aj sociálne, morálne, vedomostne. Otvárajú sa im „okná do sveta“, plného možností, zmysluplných činností, radostí.

Najviac detí prichádzalo do komunitného centra vo Veľkej Ide, nasledovala Stará Ľubovňa a trojku „naj“ uzatvárajú Rankovce. V týchto troch centrách sme pôsobili dvanásť mesiacov, v iných centrách len dva, tri alebo najviac štyri mesiace v roku 2015.

Počty klientov/návštevníkov komunitných centier v roku 2015

Košice-Šaca	129
Krompachy	60
Moldava nad Bodvou	80
Rankovce	247
Rudňany	169
Sabinov	91
Spišské Podhradie	67
Stará Ľubovňa	255
Veľká Ida	276
Spolu	**1374**

Štandardnými vzdelávacími aktivitami v komunitných centrách boli Predškolská príprava, Zdravotná osveta, Nové horizonty a Finančné vzdelávanie. (Bližšie o aktivitách v kapitole Práca s obyvateľmi rómskych komunít/vzdelávanie.

Príbeh malého Leonarda zo Starej Ľubovne-Podsadku sa začal v predškolskej príprave. Chodil pravidelne, no bol veľmi utiahnutý, nechcel spolupracovať a zapájať sa do aktivít. Zväčša postával na okraji triedy, mlčal a na výzvy rovesníkov nereagoval. Vedúceho komunitného centra to trápilo a lámal si hlavu, ako dieťa vtiahnuť do kolektívu. Rozhodol sa pozhovárať s jeho matkou. Len čo začal o Leovi hovoriť, skočila mu do reči: „Z nášho Lea je doma učiteľ. Do najmenších detailov nám rozpráva a vysvetľuje, čo všetko sa naučil. Vidím, že sa mu u vás páči. Možno z neho raz naozaj bude učiteľ." Nuž, Leo je „svoj". Hlavná vec, že sa učí a teší ho to.

Rok 2015 bol rokom prechodu komunitných centier pod obce a mestá, ktoré sa zapojili do Národného projektu Komunitné centrá (NP KC). Naše know-how vo väčšine prípadov v lokalite ostalo a často i naši pracovníci. Majetok, nadobudnutý počas projektov a využívaný klientmi komunitných centier, sme obciam a mestám zapožičali na 5 rokov.

Komunitné centrum	ETP	Národný projekt Komunitné centrá	Poznámka
Košice-Šaca	Od 1.5.2011 do 30. 4. 2015	Od 1.5.2015 do 31. 10. 2015	
Krompachy	Od 1.1.2012 do 31. 3. 2015		Činnosť prerušená z dôvodu rekonštrukcie
Moldava nad Bodvou	Od roku 2009 do 30. 4. 2015	Od 1.5.2015 do 31. 10. 2015	
Rankovce	Od novembra 2012		
Rudňany	Od roku 2002 do 30. 4. 2015	Od 1. 5. 2015 do 31. 10. 2015	
Ostrovany	Od roku 2007 do 31. 1. 2015	Od 1. 2. 2015 do 31. 12. 2015	
Sabinov	Od roku 2009 do 31. 3. 2015	Od 1. 4. 2015 do 31. 12. 2015	
Spišské Podhradie	Od roku 2002 do 31. 3. 2015	Od 1. 4. 2015 do 31. 12. 2015	
Stará Ľubovňa-Podsadek	Od roku 2003		
Veľká Ida	Od augusta 2012		

PÔSOBILI CELÝ ROK V RÁMCI ETP

RANKOVCE

OD 2012

Komunitné centrum sídli v priestoroch evanjelickej fary. Osada je vzdialená asi 500 metrov.

Okrem štandardných vzdelávacích aktivít, pripravovaných tradične veľmi nápadito, sa tu rozvíjala záujmovo-umelecká činnosť. Chlapčenská hudobná skupina, ktorá vystúpila aj na našej celoslovenskej konferencii o komunitnej práci, sa zapojila do projektu Music4Rom. V rámci neho počas troch mesiacov s mladými muzikantmi pracovali na workshopoch košickí konzervatoristi, absolventi projektového Master Class v Paríži a pedagóg tejto školy. Čo sa pod ich vedením naučili, predviedli na dvoch verejných koncertoch – v Starej Ľubovni-Podsadku a doma. Rankovský koncert, kam ako hostia prišli účinkovať aj Staroľubovňania, bol súčasne oslavou Dňa matiek. Vystupovala na ňom nielen mládež, ale aj miestny "dospelý" rómsky spevokol. Základom hry na hudobnom nástroji učí rankovské deti aj naša komunitná pracovníčka a mentorka a toto jej úsilie zvlášť zúročila žiačka, ktorá vďaka tomu úspešne absolvovala talentové skúšky na štúdium predškolskej pedagogiky. Hru na hudobný nástroj si dievčatá a chlapci obľúbili, pretože im zmysluplne vypĺňa voľný čas a vedie ich k presvedčeniu, že na to, aby človek niečo dokázal, musí vytrvalo pracovať.

V komunitnom centre pôsobil aj divadelný krúžok. Bábkovým predstavením s biblickou tematikou nás potešil na koncoročnom stretnutí zamestnancov ETP v Herľanoch. Dramatické umenie rezonovalo aj počas týždenného prázdninového workshopu s hercami a dobrovoľníkmi divadla DAT z New Yorku. Deti sa na ňom mali možnosť zoznámiť s niektorými pohybovými a divadelnými technikami a prostredníctvom nich stvárňovali svoje vlastné zážitky. Počas workshopu zhotovovali z prírodných materiálov a recyklovateľného odpadu hudobné nástroje, na ktorých potom zahrali na záverečnom predstavení. Jeden deň svojho pobytu venovali americkí herci pomoci našim stavebníkom. Pre rodičov to bol dobrý príklad, aby priložili ruku k dielu v komunitnom centre.

V spolupráci s Adventistickou cirkvou v obci mali deti pestrý program k Medzinárodnému dňu detí. Počas leta sa uskutočnil stolnofutbalový turnaj, kde prekvapivo zvíťazili mladšie dievčatá, stolnotenisový turnaj, súťaž v maľovaní a futbalový turnaj. Na Vianočnej besiedke sa naši malí klienti predstavili v programoch, ktoré si nacvičili deti pod vedením komunitných pracovníkov a tútorov.

V Rankovciach sme v spolupráci s obcou a neziskovou organizáciou Pre lepší život pokračovali v projekte svojpomocnej výstavby rodinných domov. Koncom roka sa dokončili ďalšie domy a tri mladé rodiny sa presťahovali do vlastnej novostavby.

V novom školskom roku od septembra začali pracovať školské kluby FIE a od októbra Krížom-krážom, ktoré si malí žiaci obľúbili.

Keď sa Lucia Sámeľová z Rankoviec už ako matka prihlásila na Súkromnú pedagogickú a sociálnu akadémiu v Košiciach, ešte len snívala, že svoje vzdelanie naozaj uplatní v praxi. Motivoval ju jej manžel, dlhoročný asistent v Základnej škole v Kecerovciach. Len čo ETP rozbehlo predškolskú prípravu, prejavila sa ako mimoriadne aktívna mamička. Vďaka tomu sme si ju všimli a ponúkli jej možnosť pracovať v komunitnom centre ako dobrovoľníčka. Neskôr do komunitného centra prichádzala ako pracovníčka projektu občianskeho združenia In minorita. V septembri 2014 sme Luciu v rámci projektu prijali na pozíciu lokálnej asistentky a hoci sa projekt skončil, po dvoch mesiacoch sa zase stala naša. Je plnohodnotnou členkou rankovského tímu ETP. Ceníme si jej prínos, kvalitnú prácu s deťmi i rodičmi. V školskom roku 2015/2016 maturuje.

STARÁ ĽUBOVŇA

OD 2003

Komunitné centrum sídli v mestskej časti Podsadek, pár minút cesty od rómskej osady. Je v ňom veľká spoločenská miestnosť s pódiom, učebňa, herňa, drevárska dielňa. V máji sa rozšírilo o novú, zrekonštruovanú učebňu pre vzdelávacie a mimoškolské aktivity, ktorú využívali predovšetkým deti zo školského klubu a predškoláci. Výstavbu novej učebne finančne podporil Humanitárny program Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní a na zariadenie sa použili prostriedky zo Švajčiarskeho finančného mechanizmu a Nadácie Velux.

Komunitné centrum je medzi klientmi dlhodobo obľúbené a aj v roku 2015 vyvíjalo bohatú činnosť. Zvlášť veľký úspech mal január už tradičný slávnostný galavečer, ktorý si ako motto vybral myšlienku: *Buď nádejou, dnes môžeš začať*. Prišlo sa naň pozrieť takmer šesťsto ľudí. Program bol prierezom všetkých aktivít, s básničkami a tančekmi vystúpili predškoláci, v scénkach účinkovali mladší i starší žiaci, publikum tlieskalo i spevu a tancom.

Celý týždeň jarných prázdnin patril cyklu *Rozšír si obzor*, ktorý každý deň ponúkol deťom všetkých vekových kategórií iný a vždy príťažlivý program. Jeden deň patril

rozvoju šikovnosti, ďalšie sa zamerali na pestovanie zdatnosti, rozvoj vedomostí a nadania. Zaujala aj beseda s policajtmi či posledný deň – deň lásky, kedy päťdesiatka detí spoločne vyhodnotila, čo sa za týždeň naučila a zasadla za stôl. Fašiangový karneval bol nielen veselou zábavou, ale aj prehliadkou nápaditosti, akú deti prejavili pri tvorbe masiek.

Dva mesiace sa desiatka talentovaných chlapcov zúčastňovala na hudobných workshopoch s odbornými lektormi v rámci projektu Music4Rom. To, čo sa naučili, predviedli v máji na spoločných verejných vystúpeniach na domácej pôde i v Rankovciach.

Raz do mesiaca sa stretávali rodičia predškolákov na rodičovských združeniach a za to, že na nich svedomito pracovali, v marci zo združenia odchádzali s darčekmi – teplými dekami, darom od Humanitárneho programu Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní.

Pestré boli aj letné prázdniny. Na tri dni zavítal výtvarný Projekt Karavan, počas ktorého sa kreslilo a filmovalo. Sedem júlových dní vyplnili interaktívne umelecké workshopy s hercami z newyorského divadla Dramatic Adventure Theater, ktoré sa prostredníctvom divadla zameriavali na osobnostný rozvoj. Jeden deň spolu s divadelníkmi deti upratovali osadu. Koncom augusta sa aj skupinka mladých Podsadčanov zúčastnila na výlete na letisko Sliač. Na výlet naše deti pozvalo a finančne ich účasť podporilo Veľvyslanectvo USA na Slovensku.

V septembri sa znovu rozbehol kolotoč všetkých štandardných aktivít komunitného centra: predškolská príprava, finančné vzdelávanie, zdravotná osveta, Nové horizonty, nízkoprahové aktivity, doučovanie, mimoškolské aktivity (počítačové, fotografické, tvorivé, hudobno-umelecké). V októbri už začali pracovať na zhotovovaní vianočných ozdôb, ktoré ponúkli počas Košických Vianoc v charitatívnom stánku na Hlavnej ulici, do ktorého nás pozvalo U.S.Steel Košice.

Mimoriadne šarmantné dievčatko Nelka, ktorá navštevuje predškolskú prípravu, bola svojho času neposedná, netrpezlivá, taký malý šinter. Boli chvíle, keď komunitní pracovníci už museli na ňu zdvihnúť hlas. Vtedy sa vedela nahnevať. Raz, počas víkendu zvonil vedúcemu komunitného centra telefón. Volal Nelkin brat. Na počudovanie, nechcel hovoriť on, ale malá slečna. Vyriekla jedno úprimné a vrúcne PREPÁČ. Sľúbila, že už bude počúvať a chce byť lepšia.

„Bolo to dojímavé, krásne a hlboké uvedomenie si vlastných nedostatkov. A pritom sa nenarušil náš vzťah, ba naopak, upevnil sa. Dnes je Nelka na mne večne „nalepená" a výborne sa s ňou spolupracuje," hovorí Peter Gomolák.

VEĽKÁ IDA

OD 2012

Najvýznamnejšou udalosťou roka 2015 bolo presťahovanie sa do nových priestorov zrekonštruovanej obecnej hasičskej zbrojnice. Rekonštrukcia prebiehala necelých šesť mesiacov s finančnou podporou Humanitárneho programu Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní. Nové komunitné centrum sme slávnostne otvorili 10. februára. Má tri miestnosti, najväčšia s plochou šesťdesiat štvorcových metrov je plná rôznych hračiek pre malých i väčších, sú v nej i stolíky na učenie sa i hry. Komunitné centrum vyhrievajú radiátory – dar od U. S. Steel, do ktorých sa kúri kachľami na tuhé palivo – paletami z U. S. Steel.

Už krátko po otvorení nových priestorov sa uskutočnili dve príťažlivé akcie – Valentínsky večierok a karneval za dobré polročné vysvedčenie.

Nové komunitné centrum sa tešilo vysokej návštevnosti. Denne sa ním „premlelo" päť desiatok detí rôznych vekových kategórií. Každé ráno prichádzali na predškolskú prípravu troj a štvorročné deti a po nich päť a šesťročné, spolu 23 detí. Pravidelne raz mesačne sa pripravovali spoločné stretnutia rodičov a detí, kde sa hovorilo o význame vzdelania, potrebách detí a organizovali sa spoločné aktivity detí a rodičov. Teší nás záujem a vysoká návštevnosť rodičov.

Leto v komunitnom centre bolo v znamení hier a slabší školáci sa aj trochu doučovali. Vzrušujúcich sedem dní priniesol v júli workshop s členmi a dobrovoľníkmi newyorského divadla DAT, ktorého vyvrcholením bolo veľké vystúpenie pred dvestočlenným publikom v obecnom amfiteátri. Koncom prázdnin zažili aktívni starší školáci z Veľkej Idy, Rankoviec a Starej Ľubovne na pozvanie Veľvyslanectva USA na Slovensku nezabudnuteľný výlet na letisko Sliač, kde si prezreli bojové stíhačky a nový vrtuľník. V septembri bol na pozvanie portálu Ľudia ľuďom náš klient na výlete v Bratislave a stretol sa s predsedom Národnej rady SR.

Okrem štandardných vzdelávacích aktivít aj vo Veľkej Ide prebiehali záujmové umelecké činnosti, žiaci sa stretávali so svojimi tútormi a mentormi. V rámci Tvorivých rúk vytvorili malí Veľkoidčania z odpadového materiálu kvetinovú mozaiku, ktorou v jeseni vyhrali celoslovenskú výtvarnú súťaž Prečo je to tak, ktorá prebieha v rámci Európskej noci výskumníkov.

V jeseni nastúpili do komunitného centra posily – asistentky Jožka a Gabika. Úlohou Gabiky je napomôcť tomu, aby aj deti zo sociálne veľmi slabého prostredia dostali všetko potrebné a mohli v škole pracovať ako zdravé deti.

Angela Horváthová z osady vo Veľkej Ide, kde je väčšina dospelých obyvateľov nezamestnaných, získala svoju prvú prácu v komunitnom centre, kde pomáhala v rámci dobrovoľníckej služby. Zapáčilo sa jej denne chodiť za povinnosťami a keď jej skončilo obdobie dobrovoľníckej služby, nevedela si predstaviť, že zase bude len doma. V komunitnom centre jej pomohli napísať životopis a žiadosť o zamestnanie a posmelili ju, aby skúsila šťastie v miestnej škole. A podarilo sa. Zamestnali ju v rámci projektu na pozícii asistentka do terénu. Možno až tam zaletel chýr o jej dobrej práci v ETP...

PREŠLI POD NÁRODNÝ PROJEKT KOMUNITNÉ CENTRÁ

Šesť našich komunitných centier prešlo v priebehu roka 2015 pod Národný projekt Komunitné centrá, kde ďalej rozvíjali svoju činnosť. Spoluprácu s mestom, obcami a mestskou časťou sme ukončili Dodatkom k Zmluve o partnerstve a spolupráci pri zabezpečovaní ďalšieho pokračovania aktivít ETP Slovensko v súlade s podmienkami Švajčiarskeho finančného mechanizmu, čiže na päť rokov sme obciam a mestám zapožičali vybavenie komunitného centra, ktoré po uplynutí päťročného obdobia bezodplatne prevedieme na obce.

KOŠICE-ŠACA

OD 2011

Od mája prešlo komunitné centrum pod Národný projekt Komunitné centrá. Vedúcou ostala jeho dovtedajšia vedúca, kreatívna Jarka Vorobeľová. Od septembra bola vedúcou Lenka Kováčová, ktorá pôsobila v našom komunitnom centre ako pedagogická pracovníčka a venovala sa najmä predškolákom a výtvarne talentovaným deťom.

Sídlo komunitného centra bolo na námestí, v blízkosti ulice Železiarenská, kde v obytných blokoch býva miestna rómska komunita. Je to sociálne i finančne slabé prostredie.

Počas celého pôsobenia sa darilo podchytiť najmä hudobne nadanú mládež a jeden z klientov spieval v československom detskom zbore známej českej speváčky Idy Kelarovej Čhavorenge. Od začiatku roku sa usporadúvali stretnutia s rodičmi, ktorých cieľom bolo podnietiť a naučiť rodičov, ako by mali pracovať so svojimi deťmi už od útleho detstva. Zvlášť príťažlivá bola v januári pre malých klientov návšteva bábkového divadla. Žiaci si zlepšili prospech i dochádzku do školy vďaka mentoringu.

Martina Csiszárová bola po štyroch rokoch prvou Rómkou zo šačianskej komunity, ktorá sa dostala do deviatej triedy základnej školy. „V piatej triede som to mala ťažké, chlapci mi nadávali do Cigánok a smiali sa mi. V šiestom ročníku ma konečne trieda prijala a skamarátila som sa s bielymi dievčatami," vraví. Martina mala mentorku a v súčasnosti študuje na Obchodnej akadémii v Košiciach.

MOLDAVA NAD BODVOU

OD 2007

V roku 2009 sme počas spoločnej výstavby dvanástich nízkoštandardných nájomných bytov zriadili komunitné centrum v Budulovskej.

Od mája prešlo komunitné centrum pod Národný projekt Komunitné centrá. Zostala v ňom pracovať naša skvelá, dlhoročná kolegyňa Irma Horváthová, vďaka ktorej sa zvýšila úroveň detí pred nástupom do základnej školy a vzrástlo sociálne povedomie obyvateľov.

Komunitné centrum sídlilo v unimobunke priamo v osade Budulovská, kde sú chatrče, zanedbané bytové domy, byty, ktoré stavalo mesto a štyri nízkoštandardné domčeky, ktoré si svojpomocne postavili naši klienti v spolupráci s ETP. Významným prínosom pre bývanie aj ďalších obyvateľov osady boli Sporiaci a Mikropôžičkový program. Traja klienti ešte splácajú mikropôžičku.

Za celý čas svojej existencie sme v komunitnom centre praktizovali štandardné i neštandardné činnosti a dosahovali sme veľmi dobré výsledky. Vedúca komunitného centra Irma Horváthová bola osobnosťou, na ktorú sa s dôverou obracali deti i dospelí. Jej pričinením, keď priviedla mladých ľudí k záujmovým aktivitám, sa v osade podstatne znížilo fetovanie.

Z dramatického krúžku sa vyprofilovalo dnes už známe teleso Divadlo z chatrče a vznikla kapela Chalani z chatrče. Niekoľkí klienti si vďaka pomoci ETP doplnili základné vzdelanie a študujú na stredných školách. Leon pôsobí ako asistent v komunitnom centre.

Od začiatku pôsobenia ETP sme v komunitnom centre venovali veľkú pozornosť predškolskej príprave detí. Kým predtým malí žiačikovia, vzhľadom na svoju nepripravenosť na školskú dochádzku, v prvej a druhej triede takmer pravidelne prepadávali, teraz to už tak nie je. Predškolskú prípravu sme s úspechom praktizovali aj v roku 2015 a podarilo sa do nej zaangažovať aj rodičov. Vo februári mal medzi mladými obyvateľmi osady úspech Valentínsky večierok. V apríli poctil komunitné centrum svojou návštevou americký veľvyslanec. V závere apríla sa vedúca komunitného centra na neformálnej konferencii JUMP 2015 podelila o svoju skúsenosť s prenášaním lásky k vzdelaniu na rómsku mládež.

Irma Horváthová: „Najdôležitejšie je, že ETP ukázalo mestskej samospráve, ako sa dá pracovať s Rómami. Ovocie svojej práce vidím na mládeži. Tí, ktorí u mňa začínali s predškolskou prípravou, sú už piataci a neprepadávajú. Odkedy som absolvovala školenie Ako pracovať s rodičmi a v jeho duchu pôsobím, rodičia sa viac zaujímajú o svoje deti. Raz mesačne prichádzajú do komunitného centra na spoločné aktivity a doma s deťmi riešia domáce úlohy. Sú si vedomí, že v komunitnom centre sa ich deti učia, a preto komunitného pracovníka vnímajú ako učiteľa.“

OSTROVANY

OD 2008

Koncom roka 2014 odišla naša Maruška Bartová, vedúca komunitného centra, na materskú dovolenku.

Komunitné centrum v Ostrovanoch bolo ako prvé zaradené do Národného projektu Komunitné centrá of februára 2015. Jeho vedúcou sa stala naša dlhoročná, skúsená a spoľahlivá mentorka Renáta Marková s vynikajúcim vzťahom k deťom.

Dlhoročné pôsobenie ETP prinieslo nárast počtu mladých ľudí, ktorí študujú, resp. ukončili stredné školy. Medzi klientmi si získali obľubu Sporiaci a Mikropôžičkový program, vďaka ktorým pribudli novopostavené domy, ľudia si svoje príbytky zlegalizovali, dobudovali v nich kúpeľne, toalety, zateplili domy, vymenili okná, ploty. Všetko toto dosiahli vďaka vlastnému pričineniu, ku ktorému ich vzdelávaním a osobnými intervenciami viedli komunitní pracovníci. Dvadsaťosem klientov spomedzi všetkých 109, ktorí sa zapojili do Mikropôžičkového programu ETP, dosiaľ spláca pôžičku.

Ladislava a Kvetu Kaleja-Januvovcov veľmi teší, že tri z ich štyroch detí majú trvalé zamestnanie. Najmladšia dcéra je učiteľkou v materskej škole, syn pracuje ako komunitný pracovník, ďalšia dcéra upratuje a štvrtý syn si pravidelne zarába brigádnicky. Prvú maturantku v rodine, najmladšiu Zuzanu, sa rozhodli nasledovať dvaja súrodenci. Rodičia im odjakživa boli príkladom pracovitosti. Rodinný dom si postavili, ešte kým pán Ladislav pracoval. Nedávno si ho zo sporenia ETP zlegalizovali a z mikropôžičky zateplili a dostavali toaletu.

SABINOV

OD 2009

Od apríla prešlo komunitné centrum pod Národný projekt Komunitné centrá. Okrem iných zamestnancov v ňom pôsobia aj naši bývalí mentori.

Komunitné centrum sídlilo poldruha kilometra od osady a rómske deti a mládež sa aktívne zúčastňovali na jeho aktivitách. V dopoludňajších hodinách prichádzali predškoláci a popoludní školopovinné deti a mládež. Priestor v komunitnom centre mali aj dospelí, najmä matky predškolákov, ktoré pri teplom čaji sledovali vzdelávanie svojich detí, zapájali sa doň a učili sa, ako sa svojim potomkom venovať doma.

V komunitnom centre sa v januári uskutočnil karneval, vo februári mali diskotéku a v marci si urobili prechádzku po historických miestach Sabinova. Počas celého trvania komunitného centra sa mimoriadnej obľube tešili hlavne nízkoprahové aktivity. Denne sa v komunitnom centre priemerne vystriedalo takmer štyridsať detí.

Štvorročná Dominika je živé a zvedavé dievčatko, ktoré sa o všetko zaujíma. Trpí vážnou metabolickou poruchou, ale vďaka vzornej starostlivosti svojich rodičov problém zvláda. Obaja jej rodičia ukončili iba špeciálnu základnú školu, no ich snom je, aby dieťa dosiahlo viac. V čase, keď otec Róbert Oláh bol nezamestnaný, v rámci aktivačných prác pôsobil v komunitnom centre. Veľmi si chcel nájsť prácu a napokon sa mu to podarilo, rovnako aj jeho manželke. Zamestnali sa v sabinovskej nábytkárskej fabrike ako robotníci. Ani popri práci však nezanedbávajú Dominiku. Koncom roka sa im narodila dcérka a pani Oláhová šla na materskú dovolenku. Rodina Róberta Oláha slúži ako príklad nielen pre ostatné rómske rodiny.

RUDŇANY

OD 2001

Od mája 2015 prešlo komunitné centrum pod Národný projekt Komunitné centrá. Zostala v ňom pôsobiť naša dlhoročná kolegyňa Danka Pustulková.

Komunitné centrum sídli priamo v osade 5RPII. Vedúca komunitného centra Danka Pustulková svojich malých klientov dôverne sleduje už štrnásť rokov, s ich rodičmi sa pozná od detstva. S každým pracovala individuálne, láskavo a bolo to vidieť aj na úžasných výsledkoch žiakov. V lokalite nepôsobil terénny sociálny pracovník, preto dospelým klientom poskytovala aj sociálne poradenstvo. Ťažisko snaženia komunitného centra však bolo v práci s deťmi a mládežou. Predškolská príprava detí, do ktorej Danka vnášala prvky metódy Montessori a FIE, prebiehala štyrikrát v týždni v dvoch skupinách (3 a 4-ročné deti a predškoláci). S viacerými deťmi prichádzali na prípravu aj rodičia, ktorí už na sebe pochopili význam aktivít komunitného centra a doma so svojimi ratolesťami precvičovali naučené poznatky. Efekt priniesol program spolupráce s rodičmi, čoho peknou ukážkou bol fašiangový karneval, na ktorom sa zabavilo tridsať detí, prišli naň celé rodiny a rodičia svojim deťom zhotovili masky a vyzdobili sálu.

Okrem štandardných aktivít stále medzi deťmi vyvolával mimoriadny záujem počítačový krúžok. Rady chodili aj do krúžku hip-hopového tanca, pôsobili aj krúžky tradičného rómskeho tanca, spevácky a divadelný.

Za roky výchovno-vzdelávacieho vplyvu a záujmových aktivít ETP sa podstatne zvýšila vzdelanostná úroveň a celkový rozhľad obyvateľov osady, z ktorých viacerí sa pracovne uplatnili v zahraničí. Vzrástlo i zdravotné povedomie klientov, nastal najmä posun vo vnímaní sexuality a tehotenstva, dentálnej i celkovej osobnej hygieny. K vyššej kvalite bývania prispeli Sporiaci a Mikropôžičkový program. Pôžičky ešte splácajú šiesti klienti.

Danka Pustulková: „Bola to mravčia, ale krásna práca. Komunita sa zmenila, zaktivizovala a ľudia začali mať väčší záujem o vzdelanie. Výsledky vidno najmä na druhej generácii, ktorej som sa venovala, títo rodičia – naši bývalí klienti sa omnoho viac zaujímajú o svoje deti. Dojalo ma, keď za mnou prišla matka a ďakovali mi za to, že jej dieťa vďaka predškolskej príprave v komunitnom centre veľmi dobre obstálo na zápise do školy. Potešilo ma, keď sa v spolupráci s právnikom ETP podarilo zachrániť klienta pred hrozbou nespravodlivej exekúcie.“

SPIŠSKÉ PODHRADIE

OD 2001

Od mája prešlo komunitné centrum pod Národný projekt Komunitné centrá. Do konca októbra ho viedla naša bývalá vedúca tamojšieho komuntného centra Viera Gondová.

Komunitné centrum sídlilo v centre mesta, čo bolo blízko pre deti z rodín v meste, avšak vzdialenejšie pre deti z rodín na sídlisku na Rybníčku, ktoré nedávno vybudovalo mesto. Chodievali doň zvyčajne rovno zo školy a až naučené a vyhrané sa vracali domov. Zvlášť lákavá bola pre deti i dospelých práca s počítačom a s obľubou navštevovali i záujmové krúžky – tanečný, spevácky i divadelný a v tvorivých dielňach zhotovovali príťažlivé výrobky, napríklad ručne maľované šatky.

Vedúca komunitného centra Vierka Gondová si s klientmi vybudovala vzťahy dôvery, inšpirovala ich k vzdelávaniu, správnemu hospodáreniu a žiaducim postojom, čo sa jej za roky pôsobenia podarilo. Dnes sa mnohí jej bývalí klienti úspešne pracovne uplatnili v zahraničí, pretože v blízkom okolí je veľmi málo pracovných príležitostí. Okrem miestneho komunitného centra viedla predškolskú prípravu v kresťanskom centre Nano Nagle a svoje vzdelanie stavebnej inžinierky využívala ako stavebný dozor pri výstavbe rodinných domov v Rankovciach v rámci projektu Budujeme nádej Z chatrče do 3E domu.

V meste sme poskytli mikropôžičky, ktoré dosiaľ spláca sedem klientov. Obľube sa tešil aj Sporiaci program a tí, ktorí splnili jeho podmienky, si vďaka našetreným peniazom i bonusu spravidla skvalitnili bývanie.

Viera Gondová: „Za obdobie môjho pôsobenia v ETP sme mnohým klientom pomohli po mnohých stránkach. Najčastejšie v právnych otázkach a pri vybavovaní rôznych písomností. Najsilnejší zážitok pre mňa bol, keď sme desaťčlennej rodine, ktorej hrozilo vysťahovanie na ulicu, pomohli vybaviť splátkový kalendár na úhradu dlžôb a prispeli k tomu, že získali ubytovanie v novom nízkoštandardnom dome na Rybníčku.“

PRERUŠENÁ ČINNOSŤ

KROMPACHY

OD 2012

Činnosť komunitného centra sa pozastavila v marci 2015 z dôvodu rekonštrukcie budovy, ktorú Mesto Krompachy v októbri ukončilo a v roku 2016 sa chce zapojiť do Národného projektu Komunitné centrá.

Komunitné centrum bolo v tesnej blízkosti jednej zo štyroch miestnych marginalizovaných rómskych osád Hornádska. Realizovalo všetky štandardné aktivity a darilo sa mu najmä v práci s deťmi a mládežou. Tínedžeri získavali zručnosti pod vedením tútorov v remeselnej dielni Šikovné ruky, kde mali k dispozícii pracovné stoly, stolárske a šijacie stroje. Veľkým prínosom bola najmä predškolská príprava detí a ich doučovanie, pretože rodičia túto oblasť nedoceňovali. Počas fašiangov sa dvadsiatka detí zabavila na karnevale.

Milana Žaludeka, príslušníka miestnej Rómskej občianskej hliadky, si ľudia v osade vážia. Uniforma mu zabezpečuje rešpekt, povaha obľubu. Jeho veľká rodina žije v stiesnených podmienkach. Na to, aby si tu deti rozložili školské knižky, či zošity, niet miesto. Keby aj chceli, škola im ich domov nedáva ... „S deťmi sa treba doma učiť? To by mi nikdy mi nenapadlo," čuduje sa.

WEBOVÁ STRÁNKA, LOGO, SLOGAN

Už dávnejšie sme sa zaoberali myšlienkou zmeniť webovú stránku, dať jej príťažlivý a moderný dizajn, prehľadnosť a najmä spoľahlivú funkčnosť. V apríli sme prácu zadali reklamnej agentúre a po viacerých návrhoch a diskusiách sa v polovici júla spustila nová stránka.

Na novej webovej stránke sa objavilo i nové logo, ktoré symbolizuje všetky naše aktivity. Základnú štruktúru predstavuje symbol domu so širokou bezpečnou strechou a priestrannými izbami, v ktorých možno nájsť útočisko. Netechnické obrysové čiary vypovedajú o osobnom prístupe zamestnancov ETP ku klientom. Symboliku loga tvoria dve roviny – tvar a farba. Tvary loga ukazujú, že ETP sa venuje rodinám, utečencom, hľadá i nachádza pomoc donorov a všetko to robí s oduševneným prístupom a na prospech všetkým. V logu sa uplatňujú jasné a výrazné farby – zelená, červená, modrá, žltá a ako doplnková čierna.

Slogan **Zväčšujeme možnosti – zmenšujeme rozdiely** v skratke odráža celé naše úsilie: Prispievať k tomu, aby všetci ľudia mali čo najširšie možnosti na svoj rozvoj, čím sa zmenšia rozdiely medzi ľuďmi z rôznych komunít, etník a národností.

ANDAL O DŽIVIPEN 2

Koncom roka sme vydali 129 stranovú publikáciu Andal o dživipen 2. Je v nej dvadsaťšesť príbehov ľudí z osád, ktorých životy zmenili projekty ETP a štyri rozhovory s osobnosťami, ktoré nám v našom úsilí pomáhali. Príbehy sú radené podľa tematických celkov a v nadväznosti na ne nasledujú naše odporúčania pre verejný sektor. Knihu ilustrujú snímky amatérskych fotografov zachytávajúce reálny život v osadách.

Publikácia s podporou Programu slovensko-švajčiarskej spolupráce vyšla v slovenčine, angličtine a maďarčine v rámci projektu Komunita na ceste k prosperite.

DEŇ VÝSKUMU V PRAHE

V máji sme mali príležitosť zoznámiť odbornú verejnosť v Prahe s našimi skúsenosťami pri uplatňovaní FIE. Podujatie s názvom Deň výskumu sa uskutočnilo v spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovej v Prahe a Centrom Rozum, s podporou Nadácií Velux a Programom švajčiarsko-slovenskej spolupráce. Okrem našich prednášateľov – riaditeľky Slávky Mačákovej, programovej riaditeľky Lenky Orságovej a dvojice, ktorá pôsobila vo Veľkej Ide, liečebnej pedagogičky Márie Heveriovej a triednej učiteľky prvákov Natálie Pilipčukovej – vystúpil profesor Alex Kozulin z Feuersteinovho inštitútu v Jeruzame a Eva Váňová z Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe, ktorá sa metódou FIE zaoberá vedecky i pedagogicky.

FILM KOMUNITA NA CESTE K PROSPERITE

Výsledky nášho najrozsiahlejšieho projektu Komunita na ceste k prosperite našli svoje presvedčivé vyjadrenie prostredníctvom dvadsaťminútového dokumentárno-umeleckého filmu.

Autorovi Jaroslavovi Ridzoňovi sa podarilo na malej ploche vystihnúť to najvýznamnejšie, čo projekt dokázal. Dostali v ňom slovo naši klienti, spolupracovníci i zamestnanci.

MEDIÁLNE OHLASY

Médiá už dlhodobo prejavujú záujem o aktivity ETP, všetky významné podujatia zachytili tlačové agentúry TASR a SITA, spomínali ich v médiách, najčastejšie v RTVS, Televízii Markíza, Rádiu Lumen, v denníkoch Sme a Košice:dnes, ale aj v Českom rozhlase, na portáloch aktuality.sk, aktuálne.sk a teraz.sk. Našej práci sa venoval aj elektronický časopis Socioterapia a časopis Rodina a škola.

Všetky správy, články a rozhovory s našimi zamestnancami a klientmi sú uverejnené na web stránke.

SME Rómovia

V Rankovciach si Rómovia stavajú nové a legálne domy

Pilotný projekt výstavby nízkonákladových domov z mikropôžičiek sa osvedčil. Ako Spoločný program bývania ho rozširujú do desiatky obcí.

30. nov 2015 o 15:02 TASR

Získali dom aj pracovnú prax

"Výsledky práce týchto šikovných ľudí dokazujú, že aj z malých podnetov môžu vzniknúť veľké veci. Aj v zdanlivo neperspektívnom prostredí dokáže dobre nasmerovaný impulz zvonku zmeniť pasívne postoje, nabúrať negatívne stereotypy a priniesť nádej," komentovala riaditeľka ETP Slávka Mačáková.

Ďalších desať mladých rodín z Rankoviec už prejavilo záujem postaviť si tiež vlastné bývanie.

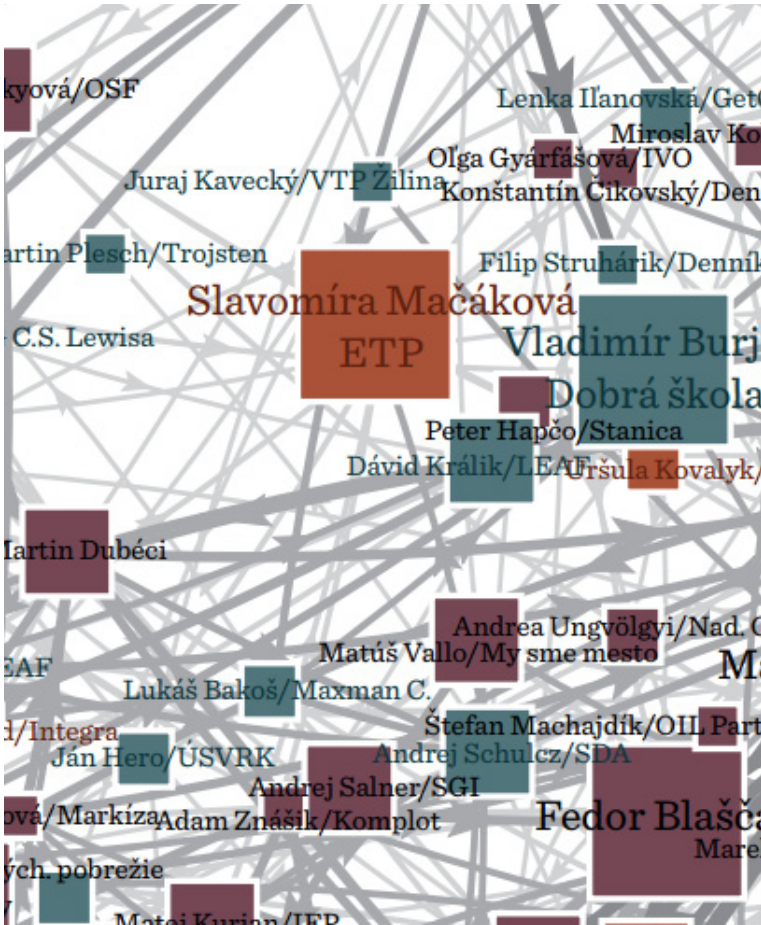
Návrh zapojiť mladých stavebníkov do aktivačnej činnosti vzišiel z odbornej diskusie ETP so zamestnancami ministerstva práce. Traja stavebníci získavali počas šiestich mesiacov a pod dozorom odborného stavebného majstra prax, pracovné návyky a pracovné zručnosti.

Tie im majú zvýšiť šance uplatniť sa na pracovnom trhu. Dvaja stavebníci stihli počas šesťmesačnej dobrovoľníckej služby svoje domy dokončiť, ďalší plánuje finišovať na jar 2016.

MAPA SOCIÁLNYCH INOVÁTOROV SLOVENSKA

Začiatkom decembra uverejnila Nadácia Pontis Mapu sociálnych inovátorov Slovenska, ktorá zmapovala ľudí, vďaka ktorým sa naša krajina mení na lepšie miesto pre život. Z 204 rozhovorov vzišlo 940 mien inovátorov.

Teší nás, že riaditeľka ETP Slávka Mačáková sa na mape objavuje ako jedna z trojice najvýznamnejších sociálnych inovátorov v oblasti sociálnej inklúzie.

PARTNERI A DONORI

Akreditované tréningové centrum Inštrumentálneho obohacovania Reuvena Feuersteina pri Art Active (Rumunsko)

Bretenská Eva

Charlie Karlín

Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi augsburského vyznania Rankovce

Člověk v tísni Slovensko

Dobrá krajina v rámci Nadácie Pontis

Dramatic Adventury Theatre – DAT (Spojené štáty americké)

Day2 International (Spojené štáty americké)

Európska rómska informačná kancelária – ERIO (Belgicko)

Feuersteinov Inštitút (Izrael)

Habitat for Humanity International

Heineken

Humanitárny program Cirkvi Ježiša Krista svätých neskorších dní

Islamská nadácia na Slovensku

Karpatská nadácia

Katedra psychológie Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe

Konzervatórium Exnárova č. 8, Košice

Lipčák Andrej

Ľudia ľuďom

Materská škola, Mládežnícka 2, Košice-Šaca

Materská škola s výchovným jazykom maďarským – Magyar Nyelvu Ovoda v Moldave nad Bodvou

Materská škola v Rankovciach

Medzinárodná nadácia Yehudi Menuhin (Belgicko)

Mestská časť Košice-Šaca

Mesto Krompachy

Mesto Moldava nad Bodvou

Mesto Sabinov

Mesto Spišské Podhradie

Mesto Stará Ľubovňa

Migračný úrad Ministerstvo vnútra SR

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Ministerstvo vnútra SR

MUS-E Neapol (Taliansko)

Nadácia Friedricha Eberta na Slovensku

Nadácia SOCIA

Nadácia Pontis

Nadácia U.S.Steel Košice

Nadácie Velux

Občianske združenie Equity

Občianske združenie MIRET

Občianske združenie Pre lepší život

Obec Cakov

Obec Číž

Obec Drňa

Obec Hodejov

Obec Jesenské

Obec Kecerovce

Obec Kojatice

Obec Ostrovany

Obec Rankovce

Obec Rudňany

Obec Šimonovce

Obec Uhorské

Obec Veľká Ida

Obec Veľké Dravce

Obec Veľký Blh

Obec Vtáčkovce

Poisťovňa Generali

Právnicka fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Program švajčiarsko-slovenskej spolupráce

Rómsky vzdelávací fond

Rozvojová banka Rady Európy

Slovenský Červený kríž

Sociálny Prešov

Sons-Croisés (Francúzsko)

T-Systems Slovakia

Technická univerzita v Košiciach

The Mosaic Art&Sound (Veľká Británia)

UNHCR – Úrad Vysokého komisára pre utečencov na Slovensku

Únia žien Slovenska

Union Romani (Španielsko)

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Krompachy

Úrad vlády SR

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Veľvyslanectvo USA v SR

Výkonná agentúra Európskej komisie pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA)

Základná škola Herľany

Základná škola Podsadek

Základná škola Veľká Ida

ĽUDIA V ETP SLOVENSKO

VÝKONNÁ RADA

Vladimír IRA, predseda výkonnej rady

Thomas GREY, člen výkonnej rady

Graham JEFFS, člen výkonnej rady

DOZORNÁ RADA

Milena BUKSÁROVÁ, členka dozornej rady

Arpád LÖRINZ, člen dozornej rady

Katarína ŠTOFANOVÁ, členka dozornej rady

KANCELÁRIA V KOŠICIACH

Slávka MAČÁKOVÁ, výkonná riaditeľka

Michaela CSALOVÁ, zástupkyňa riaditeľky

Martin VAVRINČÍK, programový riaditeľ do 28. 2. 2015

Lenka ORSÁGOVÁ, koordinátorka programu Vzdelávanie, programová riaditeľka od 1. 3. 2015

Ľudmila STAŠÁKOVÁ, koordinátorka sociálnej a ekonomickej integrácie

Eva ZELIZŇÁKOVÁ, koordinátorka programu Bývanie

Lucia HRUBÁ, mediátorka pracovnej integrácie do 15.10.2015

Monika DOĽAKOVÁ, administratívna pracovníčka

Mária GEDEONOVÁ, psychologička

Beáta HYBÁČKOVÁ, PR manažérka

Ondrej KOVÁČ, finančný manažér

Peter PELÁK, koordinátor stavebných prác

Anna POGÁNYOVÁ, administratívna pracovníčka

Dušana RASLAVSKÁ, asistentka koordinátorky vzdelávania

Zuzana RÉVÉSZOVÁ, supervízorka školských klubov Krížom-krážom od septembra 2015

Soňa SOĽÁKOVÁ, asistentka, koordinátorka výskumu

Peter SOVIUS, koordinátor stavebných prác

Lenka CZIKKOVÁ, projektová koordinátorka, na materskej dovolenke

Gabriela JACKOVÁ, analytická pracovníčka, na materskej dovolenke

KOMUNITNÉ CENTRUM KOŠICE-ŠACA

Jaroslava VOROBEĽOVÁ, vedúca komunitného centra

Lenka KOVÁČOVÁ, asistentka vedúcej komunitného centra, tútorka a mentorka

Martina BALOGOVÁ, lokálna asistentka

Katarína SEMANIKOVÁ, mentorka, tútorka

KOMUNITNÉ CENTRUM KROMPACHY

Juraj ČURILLA, vedúci komunitného centra

KOMUNITNÉ CENTRUM MOLDAVA NAD BODVOU

Irma HORVÁTHOVÁ, vedúca komunitného centra

Margita HORVÁTHOVÁ, lokálna asistentka

Oto HORVÁTH, mentor, túto

Michaela KIRÁLYOVÁ, mentorka

Emília NOE, mentorka

Karol HORVÁTH, túto

Radoslav Lukáš HUDÁK, túto

KOMUNITNÉ CENTRUM OSTROVANY

Mária Bartová, vedúca komunitného centra

KOMUNITNÉ CENTRUM RANKOVCE

Antónia GORDIAKOVÁ, vedúca komunitného centra

Danka KUBÍNYOVÁ, špeciálna pedagogička

Monika BEŇOVÁ, asistentka vedúcej komunitného centra, mentorka, túto

Mirón DUDA, asistent vedúcej komunitného centra, mentor a túto od 1. 2. 2015

Marta ŠIŠKOVÁ, asistentka pri doučovaní a krúžkovej činnosti od 1. 5. 2015

Lucia SAMEĽOVÁ, lokálna asistentka

Ľuboslav BEŇO, mentor

Miroslava ČEREVKOVÁ, mentorka, túto

Alla SMÝKALOVÁ, spolupráca pri realizácii školských klubov FIE a Krížom-krážom

KOMUNITNÉ CENTRUM RUDŇANY

Danka PUSTULKOVÁ, vedúca komunitného centra

Kvetoslava BERKYOVÁ, túto

Paulína ŠVEDOVÁ, túto

KOMUNITNÉ CENTRUM SABINOV

Ivan HRICKO, vedúci komunitného centra

KOMUNITNÉ CENTRUM SPIŠSKÉ PODHRADIE

Viera GONDOVÁ, vedúca komunitného centra

KOMUNITNÉ CENTRUM STARÁ ĽUBOVŇA

Peter GOMOLÁK, vedúci komunitného centra, mentor

Soňa PAVLOVSKÁ, špeciálna pedagogička

Lukáš BUŽO, asistent vedúceho komunitného centra, túto

Mária HAVRANOVÁ, mentorka

Radoslav MASLÍK, mentor

Mária MATISOVÁ, mentorka

Slavomír STRAKULA, mentor

Magdaléna BAČOVÁ, túto

Dávid KORČKOVSKÝ, túto

Ľuboš EDELMULLER, túto do 31. 7. 2015

Slavomíra GRIBOVÁ, spolupráca pri realizácii školských klubov FIE a Krížom-krážom

Anna HRICEŇÁKOVÁ, učiteľka v školskom klube Krížom-krážom

Tatiana JARABINSKÁ, učiteľka v školskom klube Krížom-krážom

Anna TVRDÁ, učiteľka v školskom klube Krížom-krážom

KOMUNITNÉ CENTRUM VEĽKÁ IDA

Lucia LUČAIOVÁ, vedúca komunitného centra, mentorka

Vladimíra FORTUNOVÁ, špeciálna pedagogička, tútorka

Martin BALOG, asistent vedúcej komunitného centra

Jozefína JANOVÁ, lokálna asistentka

Gabriela VALENTOVIČOVÁ, lokálna asistentka od 1. 10. 2015

Nikoleta HAJDUČEKOVÁ, tútorka od septembra 2014

Monika TIRPÁKOVÁ, tútorka

Stela HAJDUČEKOVÁ, tútorka

Martina HIRKOVÁ, mentorka do 31. 5. 2015

Lenka SOPKOVÁ, mentorka

Gabriela SANDOROVÁ, mentorka od 7. 9. 2015

Martina FILICKÁ, mentorka od 7. 9. 2015

Irena FEDOROVÁ, mentorka

Terézia BESTERCIOVÁ, spolupráca pri realizácii školských klubov FIE a Krížom-krážom

Jana FEČKOVÁ, učiteľka v školskom klube Krížom-krážom

Natália PILIPČUKOVÁ, učiteľka v školskom klube FIE, lektorka FIE

EVAKUAČNÉ TRANZITNÉ CENTRUM HUMENNÉ

Vladimír NESRSTA, koordinátor

Miroslava MIHOKOVÁ, zástupkyňa koordinátora, t. č. na materskej dovolenke

Alena KNIEŽOVÁ, administratívna pracovníčka a učiteľka

Alexandra FAJFEROVÁ, učiteľka v predškolskom klube

Matúš FLIMEL, učiteľ v školskom klube

Miriam KNOLL, učiteľka v školskom klube

Ingrid MIŠKOVÁ, učiteľka v školskom klube

Katarína GABAJOVÁ, sociálna pracovníčka

Jana HROMADOVÁ, sociálna pracovníčka

Tatiana JURKOVÁ, sociálna pracovníčka

Michal KARAS, sociálny pracovník

Dáša LUKÁČOVÁ, sociálna pracovníčka

Štefánia MIKOVÁ, sociálna pracovníčka

Michal PARNICA, sociálny pracovník

Zdenka RABATINOVÁ, sociálna pracovníčka

Vladimír SKOUPIL, sociálny pracovník

Jozef ŽIPAJ, sociálny pracovník

Mária GEDEONOVÁ, psychologička

Alena KOSTELNÍKOVÁ, psychologička

Oľga KOSTELNÍKOVÁ, psychologička

Dawood KHWAJA, lekár

Peter POLAKOVSKÝ, pediater

Alica KOLESÁROVÁ, zdravotná sestra

Ján KRAVEC, zdravotný brat

Liban Ahmed ABDI, tlmočníkník

Abdilfatah Mussa ABDULAHI, tlmočník

Ali Mohamed ABDURAHMAN, tlmočník

Abdi Abdirahman AHMED, tlmočník

Abdi Neima AHMED, tlmočníčka do 31. 9. 2015

Faisal Jeilani MOHAMED, tlmočník

Andirashid Ali SHIRE, tlmočník

SPOLUPRACOVNÍCI V OBCIACH ZAPOJENÝCH DO MIKROPÔŽIČKOVÉHO PROGRAMU

Cakov	Karol BARI, starosta obce
Číž	Klára TURISOVÁ, zamestnankyňa obce
Drňa	Miloslava MOLNAROVÁ, zamestnankyňa obce
Hodejov	Magdaléna CSENEOVÁ, matrikárka
Jesenské	Margita HRONCOVÁ, komunitná pracovníčka
	Daniela BODOVÁ, zamestnankyňa obce
Ostrovany	Cyril REVÁK, starosta obce
Šimonovce	Štefan BALOG, terénny sociálny pracovník
Veľký Blh	Monika SENDREIOVÁ, terénna sociálna pracovníčka

FINANČNÁ SPRÁVA

Výkaz ziskov a strát	**2015**		
Výnosy	Nepodliehajúce dani	Podliehajúce dani	Spolu
Tržby za poskytnuté služby	0 €	0 €	0 €
Prijaté príspevky od iných organizácií	1 118 887,99 €	0 €	1 118 888 €
Prijaté príspevky od fyzických osôb	1 816,01 €	0 €	1 816 €
Úroky	128€	0 €	128 €
Ostatné výnosy	0 €	0 €	0 €
Spolu	**1 120 832 €**	**0 €**	**1 120 832 €**
Náklady			
Spotreba materiálu a energie	87 087 €	0 €	87 087 €
Služby (cestovné)	23 182 €	0 €	23 182 €
Ostatné služby	209 398 €	0 €	209 398 €
Mzdové náklady	883 829 €	0 €	883 829 €
Dane a poplatky	16 €	0 €	16 €
Odpisy	1 212 €	0 €	1 212 €
Úroky	0 €	0 €	0 €
Iné ostatné náklady	7 093 €	0 €	7 093 €
Náklady na reprezentáciu	8 921 €	0 €	8 921 €
Poskytnuté prípevky fyzickým osobám	0 €	0 €	0 €
Spolu	**1 220 738 €**	**0 €**	**1 220 738 €**
Hospodársky výsledok	**-99 906 €**	**0 €**	**-99 906 €**

SÚVAHA	2015
Aktíva	
Hmotný investičný majetok	16 967 €
Finančný majetok hotovosť	2 243 €
Finančný majetok bankové účty	321 223 €
Dlhodobé pohľadávky	0 €
Krátkodobé pohľadávky, preddavky	170 806 €
Spolu	**511 239 €**
Pasíva	
Základné imanie	33 493 €
Výsledok hospodárenia	383 359 €
Krátkodobé rezervy	0 €
Krátkodobé záväzky z obchodného styku	22 392 €
Záväzky voči zamestnancom	41 080 €
Daňové záväzky	5 849 €
Záväzky z dôvodu finančných vzťahov k štátnemu rozpočtu	0 €
Zúčtovanie so sociálnou poisťovňou a zdravotnými poisťovňami	24 867 €
Časové rozlíšenie – výnosy budúcich období	0 €
Ostatné fondy	199 €
Spolu	**511 239 €**

Granty a príspevky 2015			
Granty	**Suma**	**Ostatné finančné príspevky/zmluvy**	**Suma**
Program švajčiarsko-slovenskej spolupráce	148 031,00 €	Rozvojová banka Rady Európy	6 000 €
Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov	575 254,73 €	Karpatská nadácia	12 000 €
Nadácia VELUX	174 034,00 €	Príspevky fyzických osôb	200 €
Rómsky vzdelávací fond	13 522,00 €	Poisťovňa Generali	342,00 €
Veľvyslanectvo USA Bratislava, Slovenská republika	1 084,10 €	Príspevky z Úradu práce sociálnych vecí a rodiny	5 466,21 €
Fond pre MVO v rámci Finančného mechanizmu EHP – Program Aktívne občianstvo a inklúzia	3 125,36 €	Platforma dobrovoľníckych centier	60 €
Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru	13 698,42 €	Technická univerzita v Košiciach	7 000 €
Medzinárodná nadácia Yehudiho Menuhina IYMF	763,05 €	Ľudia ľuďom	441,00 €
Nadácia U.S.Steel	703,64 €	Člověk v tísni, o.p.s. Slovensko	500 €
Nadácia Pontis	1 248,44 €		
Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	4 805,43 €		
Nadácia Friedrich Ebert Stiftung	4 767,26 €		
Celkom	**973 046,64 €**		

Splatené mikropôžičky klietmi v roku 2015	28 847,62 €
Poskytnuté mikropôžičky klientom v roku 2015	24 012,01 €

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

Štatutárnemu orgánu združenia OZ ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj

Správa k účtovnej závierke.

Uskutočnila som audit priloženej účtovnej závierky združenia OZ ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2015 výkaz ziskov a strát za rok končiaci k uvedenému dátumu a poznámky, ktoré obsahujú prehľad významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalšie vysvetľujúce informácie.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu za účtovnú závierku

Štatutárny orgán je zodpovedný za zostavenie tejto účtovnej závierky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz v súlade so zákonom o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve") a za interné kontroly, ktoré štatutárny orgán považuje za potrebné pre zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Zodpovednosť audítora

Mojou zodpovednosťou je vyjadriť stanovisko k tejto účtovnej závierke na základe môjho auditu. Audit som vykonala v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov mám dodržiavať etické požiadavky, naplánovať a vykonať audit tak, aby som získal primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti.

Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie audítorských dôkazov o sumách a údajoch vykázaných v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od úsudku audítora, vrátane posúdenia rizík významnej nesprávnosti v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika audítor berie do úvahy interné kontroly relevantné na zostavenie účtovnej závierky účtovnej jednotky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz, aby mohol navrhnúť audítorské postupy vhodné za daných okolností, nie však na účely vyjadrenia stanoviska k účinnosti interných kontrol účtovnej jednotky. Audit ďalej zahŕňa vyhodnotenie vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód ako aj primeranosti účtovných odhadov, ktoré urobil štatutárny orgán, ako aj vyhodnotenie celkovej prezentácie účtovnej závierky. Som presvedčená, že audítorské dôkazy, ktoré som získala, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre môj audítorský názor.

Názor

Podľa môjho názoru, účtovná závierka poskytuje vo všetkých významných súvislostiach pravdivý a verný obraz finančnej situácie združenia OZ ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj k 31.decembru 2015 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci k uvedenému dátumu v súlade so zákonom o účtovníctve.

Ing, Eva Gazdová
Licencia SKAu č. 628

2. mája 2016
Ždiarska 5, Košice

dot s

Vypíná se...
Windows 7 Starter

ZVÄČŠUJEME MOŽNOSTI –
ZMENŠUJEME ROZDIELY.

© ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj
Zemplínska 15/A, 040 01 Košice
tel/fax: 00421 55 72 888 56-8
etp@ke.etp.sk
www.etp.sk